

मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेच्या कामाचे विकेंद्रीकरण आणि शासकीय विभागातून वस्तू खरेदी करताना व्याख्याची आवश्यकता तसेच लघुउद्योग, सार्वजनिक उपक्रम, इत्यादी, यांना व्याख्याची प्राधान्ये-सवलती याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

शासन निर्णय, क्र. मांखस. १०८८/(२५१२)/उद्योग-६.

मंसालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक २ जानेवारी १९९२

पुढंपीठिका

शासनाला आवश्यक असणाऱ्या वस्तू खरेदी करताना मध्यवर्ती खरेदीमुळे होणारा विरंब टाळण्यासाठी मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेच्या कामाचे विकेंद्रीकरण करणे शासनास आवश्यक वाटल्याने शासनाने दिनांक १८ मार्च १९७६ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे एक समिती नियुक्त केली होती व त्या समितीच्या सिफारशीच्या अनुषंगाने मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेच्या कामाचे विकेंद्रीकरण करून त्यात सुसूत्रता व सुलभीकरण आणण्यात आले होते. त्यानंतरच्या काळात दळणवळणातील सुविधा, उद्योगांचे विकेंद्रीकरण व मागास भावात उद्योग स्थापण्यासाठी शासनाने देऊ केलेल्या प्रोत्साहनामुळे झालेली औद्योगिक वाढ व शासनास आवश्यक असणाऱ्या मालाची रज्यात सर्वत्र उपलब्धता यामुळे सध्या अस्तित्वात असलेल्या मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेच्या कामाचे अधिक विकेंद्रीकरण करण्यासाठी तसेच लघुउद्योगासाठी राखीव वस्तूंच्या यादीचे पुनर्विलोकन, लघुउद्योग, सार्वजनिक उपक्रम, अंध व अपंग यांच्या संस्था व इतर संस्था यांना सध्या देऊ केलेले प्राधान्य व आरक्षण इत्यादी सवलतींचे पुनर्विलोकन करण्यासाठी शासनाने विकास आयुक्त (उद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती जून १९८७ मध्ये स्थापन केली होती. सदर समितीवर विविध विभागांना प्रतिनिधित्व देण्यात आले होते. समितीने महालेखापाल, महाराष्ट्र, मुंबई यांचे विचार, तसेच गुजरात, मध्यप्रदेश, तामिलनाडू, कर्नाटक या जवळच्या राज्यांतील खरेदी संघटनेच्या कार्यवाहीची माहिती घेऊन तसेच वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वय विभागाच्या खरेदीबाबत लेटिन आयोगाच्या सिफारशीवर विचार केला व तदनुषंगाने सदर समितीने आपला अहवाल दिनांक २७ डिसेंबर १९८८ रोजी शासनाला सादर केला. या अहवालावर भांडार खरेदी संघटनेमध्ये सखोल चर्चा करण्यात आली. तसेच समितीच्या अहवालावर संबंधित विभागांची मतेही जाणून घेण्यात आली. समितीने विकेंद्रीकरणा-संबंधी, विभागावर वस्तू खरेदीबाबत तसेच किमती प्राधान्य, खरेदीसाठी आरक्षण बरीबाबत सिफारशी केल्या आहेत.

समितीच्या सर्व सिफारशींवर मंत्रिमंडळ पातळीवर चर्चा होऊन शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतले आहेत :-

शासन निर्णय

१. भांडार खरेदी संघटनेच्या कार्यपद्धती व विकेंद्रीकरणाबाबत क्र. एसपीओ. १०७७/६०९१३ (सीएसपीओ. ५७२)/उद्योग-६ दिनांक २१ फेब्रुवारी १९७८ च्या समग्र शासन निर्णयानंतरही बरेच शासन निर्णय प्रस्तुत करण्यात आले होते. या सर्व शासन निर्णयांचे सुसूत्रीकरण, आवश्यक तेथे बदल व एकत्रीकरण करण्याची आवश्यकता बऱ्याच काळापासून शासनाच्या विचाराधीन होती. समितीने केलेल्या सिफारशीच्या अनुषंगानेही काही बाबतीत बदल आवश्यक असल्यामुळे सुधारित आदेश या शासन निर्णयाद्वारे विहित करण्यात येत आहेत.

विभागावर खरेदी

२. सध्या मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमार्फत खरेदी करण्यात येत असलेल्या वस्तूंची परिशिष्ट एकमध्ये दर्शविलेल्या एकूण १८ वस्तू या एखाद्याच विभागाला खरेदीसाठी आवश्यक असल्यामुळे त्या त्या संबंधित विभागाने, आवश्यकतेनुसार खरेदी करवण्याच्या आहेत. या वस्तूंच्या पुरवठ्यासाठी मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमार्फत दर करार/संस्था करार यापुढे करण्यात येणार नाही. परिशिष्ट एक-मधील ज्या वस्तू एकापेक्षा अधिक विभागांना खरेदी करणे आवश्यक असेल त्यासाठी संबंधित शासकीय विभागांच्या सचिवांनी विचार-विनिमय करून एक संयुक्त समितीमार्फत दर/संस्था करारावर खरेदीची व्यवस्था करावी.

मुद्रण व लेखनसाहित्य

३. शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय यांच्यामार्फत सध्या खरेदी होत असलेल्या वस्तूंच्या व्यतिरिक्त अधिकच्या २८ तत्सम वस्तूंची खरेदी त्यांच्याकडे सोपविण्यात येत आहे. त्यामुळे शासन निर्णय, दिनांक २१ फेब्रुवारी १९७८ च्या सद्यपत्रातील परिशिष्ट "क" मधील या वस्तू वगळण्यात येत आहेत. आता मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालयाने आवश्यकतेनुसार या वस्तूंबाबत दर करार/संस्था करार

निश्चित करावयाचा आहे. सदर २८ वस्तूंची यादी परिशिष्ट होममध्ये दिलेली आहे. शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालयाच्या छागणाच्या व ज्या वस्तूंची खरेदी किंमत वार्षिक रु. १० लाखापेक्षा अधिक आहे अशा वस्तूंच्या खरेदी संबंधात शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक पीपीएम. १०९०/(८९६५)/उद्योग-६, दिनांक १ सप्टेंबर १९९० अन्वये एक उच्चस्तरीय भांडार खरेदी समिती नेमण्यात आली आहे. या आदेशातील समितीच्या रचनेत बंधन: फेरफार करून आता खालील सदस्यांची भांडार खरेदी समिती या प्रयोजनार्थ नेमण्यात येत आहे :-

(१) उप सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग	...	अध्यक्ष
(२) उद्योग सहसंचालक (भांडार खरेदी), उद्योग संचालनालय	...	सभासद
(३) संचालक, शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय	...	सभासद
(४) उप संचालक, शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय	...	निर्मात्रक

उपरोक्त, एकूण वार्षिक खरेदी रु. १० लाखापेक्षा कमी असणाऱ्या वस्तूंच्या खरेदीच्या बाबतीत शासन निर्णय, दिनांक २१ फेब्रुवारी १९७८ नुसार नेमण्यात आलेल्या संचालनालयांतर्गत कार्यालयीन समितीमार्फत खरेदी करण्यात यावी.

सार्वजनिक निवडणुकीसाठी आवश्यक असणाऱ्या वस्तूंच्या खरेदीबाबत शासन निर्णय, दिनांक ५ नोव्हेंबर १९६६ तसेच ३ ऑक्टोबर १९७९ अन्वये आदेश देण्यात आले होते. आता या अर्ब वस्तू सार्वजनिक निवडणुकीच्या वेळी संचालक, शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय यांनी मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य यांचे "सातडीचे खरेदी पद्धत" अन्वये प्रमाणपत्र मिळवून तसेच सातडीची खरेदी पद्धत अवलंबून खरेदी करावयाच्या आहेत. सदर खरेदीसाठी खालीलप्रमाणे एक भांडार खरेदी समिती नेमण्यात येत आहे :-

(१) उप सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग	...	अध्यक्ष
(२) उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग/उपमुख्य निवडणूक अधिकारी	...	सभासद
(३) उद्योग सहसंचालक (भांडार खरेदी), उद्योग संचालनालय	...	सभासद
(४) संचालक, शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय	...	सभासद
(५) उप संचालक, शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय	...	निर्मात्रक

कारागृह विभागाकडून खरेदी

४. कारागृह विभागाकडून खरेदी करण्यासाठी काही वस्तू यापूर्वीच शासन निर्णय, क्रमांक भांडार. १०८७/३१२५०२/(२४४०)/उद्योग-६, दिनांक २६ ऑगस्ट १९८७ अन्वये आरक्षित करण्यात आल्या आहेत. या वस्तूंच्या यादीत आणखी ४ वस्तूंचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे त्या म्हणजे—(१) स्टील फोल्डींग काँट्रॉल (प्लेन), (२) स्टील फोल्डींग काँट्रॉल (क्रिसक्रॉस), (३) मॉल्क्युटो नेट्स व (४) बॅरिक क्रॅकेट. महानिरीक्षक, कारागृहे यांनी या वस्तूंचे माग्यताप्राप्त दर गृह विभागाने ठरवून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांप्रमाणे प्रत्येक वर्षी ३१ मार्चपर्यंत ठरवून ते सर्व विभागांना माहितीसाठी पाठवावेत. कारागृह विभागाकडून वेळेवर व नियमित पुरवठा न झाल्यामुळे विभागांना वस्तू खरेदीबाबत अडचणी येऊ नयेत यासाठी ज्या वस्तूंच्या पुरवठ्याबाबत कारागृह विभाग असमर्थ असेल अशा वस्तूंची खरेदी संबंधित विभागांनी या वस्तू उत्पादन करीत असलेली राज्य शासनाची महामंडळे, शासकीय/निमशासकीय संस्था (परिशिष्ट पाचमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे) यांचेकडून भांडार खरेदी संघटनेने ठरवून दिलेल्या दराने खरेदी करण्यास मुभा राहिल.

महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळामार्फत खरेदी करावयाच्या वस्तू

५. लघुउद्योग निर्मित वस्तू खरेदी करताना राज्याच्या सर्व भागातील लघुउद्योजकांना वाव मिळावा व त्यामुळे निर्माण झालेल्या स्पर्धेतून शासनास अधिकधिक दर्जेदार वस्तू माफक किमतीत सर्वत्र मिळाल्यात या सार्वजनिक हिताच्या दृष्टिकोनातून लघुउद्योजकांना विक्रीसहाय्य करणाऱ्या महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाकडून खरेदी करण्यासाठी शासनाच्या विविध विभागांना छागणाच्या एकूण १५ वस्तूंची खरेदी यापुढे सदर महामंडळातर्फे करण्याचे शासनाने ठरविले आहे. या वस्तूंची यादी सदर निर्णयाच्या परिशिष्ट तीन येथे दर्शविली आहे. या खरेदीसाठी सध्या अस्तित्वात असलेल्या भांडार खरेदी समितीकडून दर करार निश्चित करण्यात येतील. या समितीद्वारे महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाचा प्रतिनिधी व बहुसंख्य खरेदीदार विभागांचा प्रतिनिधी यांना निर्मित वस्तूंचा बोलावण्यात यावे. या वस्तू खरेदीसाठी महामंडळाने त्यांच्याशी संलग्न तसेच इतर लघुउद्योजकांकडून निविदा मागवून उक्त समितीच्या निर्णयानुसार दर करार/संस्था करार निश्चित करावयाचा आहे. यासाठी सध्या मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून पाठवण्यात येत असलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब महामंडळाने करावयाचा आहे. सर्व शासकीय विभाग, महामंडळे, शासकीय व निमशासकीय संस्था यांनी सदर वस्तूंची खरेदी महामंडळामार्फत करावी असे बंधन राहिल.

मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमार्फत खरेदी

६. मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून यापुढे खरेदी करावयाच्या वस्तूंची यादी परिशिष्ट चारमध्ये दर्शविल्यात आलेली आहे. वस्तूंच्या होणाऱ्या विकासा व त्यामुळे बदलणारी शासकीय विभागांची परज फळात येता या यादीत बदल करण्याचे अधिकार सचिव (उद्योग) वाना राहिल.

शासकीय व इतर संस्थांकडून उत्पादित वस्तूंचे दर ठरविण्यासंबंधीची कार्यपद्धती

७. शासनाचा अंगीकृत व्यवसाय जसे, लिडकॉम, महाराष्ट्र राज्य बस्तोद्योग महामंडळ, महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ तसेच इतर सहकारी संस्था तसेच अंध व अपंग यांच्या धर्मादाय संस्था, पुनर्वसन उत्पादन केंद्र, उल्हासनगर व पिंपरी आणि अनेक सार्वजनिक सेवाभावी संस्थांनी उत्पादित केलेल्या मालाची खरेदी शासनाच्या वेगवेगळ्या विभागांकडून यापूर्वी प्रस्तुत करण्यात आलेल्या शासन निर्णयान्वये करण्यात येते. यापुढे परिशिष्ट पाचमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे अशा उत्पादन संस्था व त्यांच्यासमोर दर्शविलेली उत्पादने त्या त्या संस्थांकडून खरेदीसाठी राखून ठेवण्यात येत आहेत. तथापि, या सर्व वस्तूंच्या किमतीची वेगवेगळ्या संस्थांकडून वेगवेगळ्या दराने आकारणी होत असल्यामुळे, तसेच एखाद्या संस्थेकडून वस्तूंचा वेळीच पुरवठा न झाल्यामुळे शासकीय विभागांना अडचण येऊ नये या दृष्टिकोनातून संबंधित संस्थांकडून पुरवठा करण्यात येणाऱ्या वस्तूंची किंमत ठरविण्याचे अधिकार यापुढे सध्या अस्तित्वात असलेल्या मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेच्या सामान खरेदी समितीकडे सोपविण्यात आले आहेत. वस्तूंचे दर ठरविताना संबंधित संस्थांच्या वतीने प्रतिनिधित्व करण्यासाठी म्हणून संबंधित प्रशासकीय विभागातील उप सचिव दर्जाच्या अधिकाऱ्यास या समितीवर निर्मलक म्हणून बोलाविण्यात यावे. सध्या या वस्तूंच्या किमती ठरविण्याबाबत अस्तित्वात असलेल्या विभागवार समित्या बरखास्त करण्यात येत आहेत. दर ठरविताना बाजारभाव तसेच उत्पादन खर्च यांचा सावसार विचार करण्यात यावा. या सर्व संस्थांनी वस्तूबाबतचे दर मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमाफत दरवर्षी १ मे पूर्वी निश्चित करवून ते सर्व विभागांना कळवायचे आहेत. तसेच ज्या वस्तूंच्या बाबतीत वस्तू पुरवठा करण्यास सदर संस्था असमर्थ असतील अशा वस्तूंची यादी मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेस त्यांनी दिनांक १ मार्च पूर्वी सादर करावी आहे. सदर वस्तूंची यादी मिळाल्यानंतर मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेने नेहमीच्या पद्धतीचा अवलंब करून दर करार करायचा आहे. एखाद्या वस्तूचा पुरवठा परिच्छेद-५ तसेच परिच्छेद-७ मध्ये नमूद केलेल्या संस्था या दोहोंकडून होणार असेल तर त्या वस्तूंची किंमत सारकीच असावी याची दखता संबंधित खरेदी समितीने घ्यावयाची आहे.

विभागवार वस्तू खरेदीची कार्यपद्धती

८.१. प्रत्येक विभागाने वस्तू खरेदीसंबंधी एक खरेदी समिती स्थापन करण्याविषयी दिनांक २१ फेब्रुवारी १९७८ रोजी शासकीय आदेश प्रस्तुत करण्यात आले होते. काही मोजकेच विभाग वगळता अशा विभागवार समित्या स्थापन झाल्याचे दिसून येत नाही. प्रत्येक विभागाने यापुढे वस्तू खरेदी करताना त्यासाठी विभागीय खरेदी समिती स्थापन करावी व या समितीद्वारे दर करार किंवा संस्था करार करण्यात यावा. जरूर वाटल्यास या समितीवर भांडार खरेदी संघटनेच्या अधिकाऱ्यांची सभासद म्हणून नेमणूक करावी.

८.२. मध्यवर्ती राज्य शासनाने नेमलेल्या सेंटिन बायोगाने मध्यवर्ती भांडार खरेदी समितीच्या कार्यवाहीत सुटसुटीतपणा आणण्यासाठी काही उपयुक्त शिफारशी केल्या होत्या. या शिफारशी परिशिष्ट सहा येथे दर्शविण्यात आल्या आहेत. या शिफारशींची अंमलबजावणी मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून तसेच संचालक, शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री यांच्या खरेदी समितींकडून यापूर्वीच करण्यात आली आहे. सर्व विभागीय समित्यांनासुद्धा सदर शिफारशी बंधनकारक आहेत. विभागवार समित्यांनी या सर्व शिफारशींची अंमलबजावणी यापूर्वीच केली नसल्यास हा शासकीय आदेश निर्गमित होईल त्या दिनांकापासून तात्काळ करावयाची आहे.

८.३. विभागवार खरेदी करताना निविदा काढण्यापासून माल स्वीकारण्यापर्यंत घ्यावयासंबंधीच्या दस्तऐवजी सविस्तर सूचना "मॅन्युअल ऑफ ऑफिस प्रोसीजर फॉर परचेस ऑफ स्टोअर्स बाय दी गव्हर्नमेंट डिपार्टमेंट्स" मध्ये देण्यात आल्या आहेत. तथापि, शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, या महत्त्वाच्या तरतुदीतील खाली दिलेल्या काही महत्त्वाच्या तरतुदींचे पालन अभावानेच झाल्याचे आढळून येते :-

(अ) निविदा प्रसिद्ध झाल्यानंतर पुरवठादारांना निविदा भरण्यासाठी कमीत कमी तीन आठवड्यांचा कालावधी द्यावा, असे आदेश आहेत. तथापि बऱ्याच वेळा यापेक्षाही कमी कालावधीसाठीची निविदा प्रसिद्ध करण्यात येते.

(ब) एखाद्या निविदेतून कमी प्रतिसाद मिळाल्यास निविदा चौकशीला दोन वेळा मुदतवाढ द्यावी असे आदेश आहेत. तथापि, असे न करता उपलब्ध निविदेतूनच पुरवठादारांची निवड करण्यात येते.

(क) निविदा उघडताना त्याची पूर्वसूचना निविदादारांना देणे व ठराविक वेळी व ठराविक ठिकाणी अशी निविदा हजर असलेल्या निविदाकारांसमोर उघडण्यात असे बंधन असले तरीही निविदादारांना पूर्वसूचना न देणे अथवा निविदाकारांसमोर निविदा उघडण्याचे टाळणे, असे प्रकार आढळून येतात.

(ड) एकावेळी रु. ५०० पेक्षा कमी किमतीची एकूण खरेदी असल्यास त्यासाठी कमीत कमी ३ दरपत्रके मागविण्याची बरब नसली तरीही अशी खरेदी मान्यताप्राप्त सहकारी भांडारातून करणे आवश्यक आहे. असे न करता इतर ठिकाणाहून करण्यात येते.

(इ) एकावेळीची एकूण खरेदी रु. ५०० पेक्षा जास्त असेल किंवा एखाद्या विशिष्ट वस्तूची वार्षिक खरेदी ही रु. २०,००० पर्यंत असेल अशा वेळी कमीत कमी ३ दरपत्रके मागविणे बंधनकारक असूनसुद्धा अशी दरपत्रके न मागविता खरेदी केली जाते.

(फ) एका विशिष्ट वस्तूची एकूण वार्षिक खरेदी रु. २०,००० किंवा त्यापेक्षा अधिक असेल अशा वेळी राजपत्रात निविदा चौकशी प्रसिद्ध करून निविदा मागविणे बंधनकारक आहे. तथापि, अशी जाहिरात न देता खरेदी झाल्याचे प्रकार आढळून येतात.

(ब) तसेच निविदा प्रपत्रकाचे मुल्य आकारणीसंबंधी उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाचे शासन नियम, क्रमांक भांडस. १०८८/(२५००)/उद्योग-६, दिनांक २ जुलै १९९० मध्ये कोऱ्या निविदा प्रपत्रकाच्या सुधारित किमती ठरविण्यात आल्या आहेत त्या सार्वजनिकप्रमाणे आहेत :—

अनुक्रमांक	खरेदी करावयाच्या साहित्याची अंदाजे किंमत (रुपये)	कोऱ्या निविदेची किंमत (रुपये)
१	५०,००० पर्यंत	१०
२	५०,००० ते १,००,०००	२५
३	१ लाख ते २ लाख	५०
४	२ लाख ते ५ लाख	१५०
५	५ लाख ते १० लाख	२५०
६	१० लाखापेक्षा अधिक	३००

तथापि, विविध विभागांच्या खरेदी अधिकाऱ्यांकडून अजूनही जुन्याच किमतीत कोऱ्या निविदा पत्रकांची विक्री केली जाते असे बाळकून आले आहे.

(ह) पुनर्प्रत्ययी आदेशाबाबत (रिपीट ऑर्डर) मार्गदर्शक तसेच विहित केली असूनसुद्धा त्यांचे पालन अभावानेच होत असल्याचे बाळकून येते. आता पूर्वीच्या पुनर्प्रत्ययी आदेशात अंततः बदल करून सुधारित मार्गदर्शक तसेच परिशिष्ट सप्तम्ये दर्शविली आहेत. यापुढे पुनर्प्रत्ययी आदेश देताना सदर परिशिष्टात दिलेल्या आदेशाचे फाटेकोर पालन खरेदी अधिकाऱ्यांनी/प्रमितीने करावे.

(घ) वर्षभर आवश्यकतेनुसार वस्तु खरेदीसाठी संख्या करारपत्रे वार करार करणे अधिक वेवस्थार ठरते, तथापि त्यासाठी वार करार न करता संख्या करार केल्याचे बाळकून आले आहे.

वरील यादी सर्वंकष नसून केवळ उदाहरण म्हणून देण्यात आली आहे.

८.४. शासन परिपत्रक, दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८६ अन्वये भारतीय मानक संस्थेने (Bureau of Indian Standards) चिन्हांकित केलेल्या वस्तु खरेदी करण्याविषयी आदेश देण्यात आले आहेत. असे असून सुद्धा काही वेळा विभागांकडून अचिन्हांकित वस्तुंची खरेदी होत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. शासनास दर्जेदार मालाचा पुरवठा अधिकाधिक प्रमाणात व्हावा म्हणून भारतीय मानक संस्थेने चिन्हांकित केलेल्या वस्तुंचा पुरवठा करणाऱ्या लघु उद्योगकांना आता ५ टक्के पर्यंतचे अधिकचे किमती प्राधान्य देण्यात येत आहे. त्यामुळे यापुढे भारतीय मानक संस्थेने (BIS) चिन्हांकित केलेल्या वस्तुंचीच खरेदी करण्यात यावी. क्वचित प्रसंगी भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेली मानके अस्तित्वात नसतील अथवा भारतीय मानक संस्थेकडून मानके ठरविली असूनही पुरेसे पुरवठादार उपलब्ध नसतील अशा वेळी चिन्हांकित नसलेल्या वस्तुंची खरेदी करण्यास हरकत नाही. तथापि अशी खरेदी करण्यापूर्वी संबंधित विभागाने उद्योग संचालनालयातील भांडार खरेदी संचटनेकडून मानके ठरविली नसल्याबद्दल, लेखी आदेश प्राप्त करून घेणे बंधनकारक राहिल. चिन्हांकित नसलेल्या वस्तुंची खरेदी करताना खरेदीदार विभाग स्वतःच एखाद्या वस्तुच्या दर्जाविषयी तपासणी करू शकत नसेल अशा वेळी मालाच्या दर्जाविषयी त्रयस्य संस्थांकडून (जसे एस.आय.एस.आय., अंधेरी/यू.डी.सी.टी., माटुंगा/व्ही.जे.टी.आय. प्रयोगशाळा इत्यादी, अशा सर्व मान्यताप्राप्त संस्थांची यादी परिशिष्ट आठ येथे दर्शविण्यात आली आहे.) चाचणी प्रमाणपत्रे, पूर्वतपासणी, पुरवठापूर्व तपासणी करून घेणे बंधनकारक राहिल. याकरिता निविदा काढताना वस्तुंची तपासणी ज्या संस्थेद्वारे करावयाची आहे त्या त्रयस्य संस्थेचे नाव, तपासणी खर्च यांचा उल्लेख संबंधित खरेदी अधिकाऱ्याने करावा तसेच तपासणी खर्च पुरवठादारांकडून वसूल करावा. अतिमहत्त्वाच्या व मौल्यवान वस्तुंसाठी १०० टक्के तपासण्या त्रयस्य संस्थांकडून करण्यात याव्यात. जेथे भारतीय मानक संस्था चिन्हांकित वस्तु खरेदी करण्याचा निर्णय झाला असेल तेथे त्रयस्य संस्थांकडून तपासणी करण्याची आवश्यकता नाही. परंतु वस्तु स्वीकारताना समादेशकाने तपशीलवार तपासणी करणे आवश्यक राहिल. तथापि, वरीलप्रमाणे भारतीय मानक संस्था चिन्हांकित वस्तु खरेदी करित असतानाही त्रयस्य संस्थांकडून तपासणी करण्याबाबत विभागाचा आग्रह असेल तर तपासणी खर्च संबंधित विभागाकडून करावा लागेल.

दोन लिफाफे (टू बीड) पद्धती

८.५. चिन्हांकित नसलेल्या तथापि, तांत्रिकदृष्ट्या प्रकृष्ट वस्तुंची खरेदी करताना सध्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग तसेच पाटबंधारे विभाग यांचेकडे अंमलात असलेली निविदेची दोन लिफाफे पद्धत अवलंब करणे श्रेयस्कर व्हावे. सध्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग तसेच पाटबंधारे विभाग यांच्या कामाच्या बाबतीत ही पद्धत सरसकट अवलंबिली जात आहे. कागद खरेदीच्या बाबतीतसुद्धा शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री यांनी या पद्धतीचा अवलंब सुरू केला आहे. या पद्धतीत निविदा दोन वेगवेगळ्या लिफाफ्यांत देण्यात येते. पहिल्या लिफाफ्यात,—

(अ) कोषागार चलान तसेच अनामत रकमेचा ड्राफ्ट अथवा अनामत रकम भरण्यातून सुट दहाबिचारे प्रमाणपत्र तसेच

(ब) उद्योग बटकाकडे प्रस्तुत पुरवठा पूर्ण करण्यासाठी उपलब्ध असणारी यंत्रसामुग्री बद्दलची माहिती तसेच आवश्यक असल्यास मवीन घेण्यात येणारी यंत्रसामुग्री संबंधीची माहिती.

(क) पूर्वानुभवाबद्दलची तपशीलवार माहिती व विक्रीकरासंबंधीचा नोंदणी क्रमांक (असल्यास).

(ड) अशा प्रकारच्या निविदेत इतर ठिकाणी भाग घेतला असल्यास त्यासंबंधीची तपशीलवार माहिती.

(इ) निविदेच्या अंतिम तारखेपर्यंत ग्राह्य असलेले आयकर भरल्यासंबंधीचे प्रमाणपत्र.

बरील माहिती देण्यात येते. या लिफाफ्याला "तांत्रिक निविदेचा लिफाफा" असे संबोधण्यात येते. दुसऱ्या लिफाफ्यात फक्त मुख्य निविदा व त्यामध्ये घातलेल्या अटी व शर्ती यांचाच समावेश करण्यात येतो. हे दोन्ही लिफाफे त्यानंतर प्रत्येक लिफाफ्यावर लिफाफा क्रमांक १ व लिफाफा क्रमांक २ असे ठळक अक्षरात दर्शवून एकाच पाकिटात हे दोन्ही लिफाफे बंद करण्यात येतात. त्यावर निविदेविषयीची माहिती निविदाकाराचे नाव, इतर सजकूर स्पष्ट करण्यात येतो. पूर्वनियोजित तारखेला निविदेचा लिफाफा खोलताना प्रथम लिफाफा क्रमांक १ खोलून त्यामध्ये आवश्यक त्या नागदपत्रांची पूर्तता केली आहे किंवा कसे याची जातरेजमा करण्यात येते व अशी पूर्तता केली नाही अशी शरेदी अधिकाऱ्याची खात्री झाली असल्यास लिफाफा क्रमांक २ उचळण्यात येत नाही व निविदाकाराची निविदा रद्द समजण्यात येते. पहिल्या लिफाफ्याची पूर्तता झाली असल्यास, मग दुसऱ्या लिफाफ्याबद्दल विचार करण्यात येऊन त्याविषयी दर ठरविण्याबाबत विचार करण्यात येतो. शरेदी अधिकाऱ्याने बरील पद्धतीचा अवलंब करताना अधिक तपशीलासाठी शासन परिपत्रक, पाटबंधारे विभाग, दिनांक ३० ऑक्टोबर १९८७ मधील कार्यप्रणालीचा अवलंब करावा.

याच स्वीकारतांना घ्यावयाची दक्षता

८.६. (अ) पुरवठ्याच्या ठिकाणी माल पोहोचताच मालाचे त्वरित निरीक्षण केले जाणे आवश्यक आहे.

(ब) या निरीक्षणात मालामध्ये आढळलेल्या उणिवा/गुटी/दोष ताबडतोब पुरवठादारांच्या व शरेदी संघटनेच्या/शरेदी समितीच्या वजरेस जाणाऱ्यात. ही कार्यवाही वस्तू पुरवठ्याच्या तारखेपासून १५ दिवसात करण्यात यावी.

(क) माल पठविण्याची रेल्वेची पावती (आरआर) किंवा निरीक्षणाची अट असल्यास निरीक्षण पत्र (Inspection Note) मिळाल्याखेरीज ९० टक्के रक्कम अदा करण्यात येऊ नये किंवा रक्कम प्रदान उपवाक्य (Payment clause) नुसार अटीची पूर्तता झाल्याखेरीज रक्कम प्रदान करू नये.

(ड) उरलेली रक्कम मालाची तपशीलवार तपासणी केल्याशिवाय व माल विनिर्देशाप्रमाणे आहे याची खात्री करून घेतल्याशिवाय प्रदान करू नये.

कोषागारात सादर करावयाचा दाखला

८.७. कोषागार नियमानुसार सामानाच्या शरेदीसाठी दिलेल्या रकमेचा पुरावा म्हणून झालीलप्रमाणपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे :-

(अ) प्रमाणकांत वर्णिलेल्या वस्तू प्रत्यक्षात मिळाल्या आहेत.

(ब) मालाचे प्रमाण विनिर्देशानुसार असून माल चांगल्या प्रतीचा आहे.

(क) दिलेले दर हे स्वीकृत दरापेक्षा जास्त नाहीत.

(ड) सामान नोंदवहीत मालाची नोंदणी झाली आहे आणि त्यासाठी यापूर्वी कोणतीही रक्कम दिलेली नाही.

समांतर दर-कराराचे तत्त्व

९. मध्यवर्ती भांडार शरेदी संघटनेमार्फत निविदेद्वारे आलेल्या कमीत कमी दराने महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाची ५० टक्केपर्यंत वस्तू पुरवठ्याचा समांतर दर-करार करण्याचे आदेश शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक एसपीबी. १०८४/२९६२१/(२१९२)/उद्योग-६, दिनांक २१ ऑगस्ट १९८४ अनुसार निर्गमित केले आहेत. परिशिष्ट तीनमध्ये नमूद केलेल्या १५ वस्तू या महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाकडूनच शरेदी करण्याचे ठरविले असल्यामुळे या वस्तूंच्या बाबतीत समांतर दर-करार करता येणार नाही. यापुढे मध्यवर्ती भांडार शरेदी संघटनेकडून शरेदी करावयाच्या (परिशिष्ट चार) वस्तूंच्या बाबतीत समांतर दर-कराराचे तत्त्व हे महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ तसेच महिला आर्थिक विकास महामंडळ या दोन्ही महामंडळांसाठी साक्षील मदींवर यापुढे अंगीकारावयाचे आहे :-

(अ) सदर महामंडळांनी नोंदणीकृत लघुउद्योजकांच्या वृत्तीने प्रत्यक्ष निविदा भरून शरेदीत भाग घेतलेला असावा. तसेच निविदेतील वस्तूंच्या वर्णनातील दर्जाप्रमाणे आणि निविदेप्रमाण आलेल्या कमीत कमी मान्य किमतीत वस्तू पुरवठ्याची तयारी दर्शविली असली पाहिजे.

(ब) सदर महामंडळांनी वस्तू पुरवठ्याची तयारी दर्शविलेले तर एकूण मान्य किमती १० टक्केपेक्षा जास्त असल्यास महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ किंवा महिला आर्थिक विकास महामंडळाकडे नोंदविण्यात यावी.

(क) महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ आणि महिला आर्थिक विकास महामंडळ या दोन्ही संस्थांनी जर एकाच वेळी पुरवठासाठी तयारी दर्शविली असेल तर महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाकडे महिला उद्योजकांचे मुद्दा नोंदणी होत असल्याने ५० टक्के पेकी ७० टक्के मागणी महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाला व उरलेली ३० टक्के मागणी महिला आर्थिक विकास महामंडळाला देण्यात यावी.

(ख) ज्या अटी व शर्तीवर दर-कार करण्यात आला असेल त्या सर्व अटी व शर्ती इतर पुरवठादारांप्रमाणेच महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ आणि महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांचेवर बंधनकारक राहतील.

(ग) महामंडळाची निविदा जर सर्वात कमी दराची असेल व ती मान्य झाली असेल तर मात्र १०० टक्के पुरवठा महामंडळाकडून घेण्यात यावा.

(घ) महिला आर्थिक विकास महामंडळाने, महिला उत्पादक लघुउद्योजकांचे तर महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाने उत्पादक लघुउद्योजकांचे नोंदणीकरण करून अशा नोंदणी झालेल्या उत्पादक लघुउद्योजकांमार्फतच निविदा भरल्या पाहिजेत आणि ज्या उत्पादक लघुउद्योजकांमार्फत अशा निविदा भरल्या जातील अशांची नावे व त्या लघुउद्योगांच्या नोंदणीपत्रकाची प्रत निविदेबरोबर जोडणे महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ आणि महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांचेवर बंधनकारक राहिल.

(च) ज्या वेळी राज्याबाहेरील पुरवठादारांनी व राज्यातील पुरवठादारांनी निविदेमध्ये एकत्र भाग घेतला असेल अशा वेळी परिशिष्ट मूळ वेळे दर्शविल्याप्रमाणे सूत्र वापरून प्रथम किमतीतील साध्य ठरविण्यात यावे. त्यानंतर जर एखाद्या निविदेत राज्याबाहेरील पुरवठादारांचा दर हा कमीत कमी मान्यताप्राप्त दर ठरला असेल तर अशा वेळी राज्यातील उद्योजकांना संधी मिळावी या दृष्टिकोनातून जर राज्यातील उद्योजक कमीत कमी मान्यताप्राप्त दराने सनान दर्जाचा भाग पुरवठा करण्यास तयार असतील तर अशा राज्यातील उद्योजकांची ज्या उद्योजकांनी कमीत कमी दराची निविदा भरली असेल अशा उद्योजकांस एकूण मागणीच्या ५० टक्केपर्यंत मागणी (जरूर पडल्यास विभागून) कमीत कमी मान्यताप्राप्त दराने देण्यात यावी. मात्र जर राज्यातील उद्योजक सदर मागणी स्वीकारण्यास तयार नसतील तर राज्याबाहेरील पुरवठादारांस संपूर्ण मागणी देण्यात यावी. मागणी विभागून देण्याचे सर्वाधिकार संबंधित सामान खरेदी समितीस राहतील.

लघुउद्योजकांना खरेदी व किमती प्राधान्य

१०.१. राज्य शासनाच्या उद्योगांच्या विकेंद्रीकरणाच्या धोरणामुळे मुंबई, पुणे व्यतिरिक्त इतर भागातही उद्योगांचे जाळे पसरण्यास मदत झाली आहे. नवनवीन उद्योजक मुख्यत्वेकरून पहिल्या पिढीतील उद्योजक (फर्स्ट जनरेशन) पुढे येत आहेत. त्यामुळे अत्यावश्यक असलेला अम रोजगार उपलब्ध होत आहे. तथापि, अशा उद्योजकांना आपण तयार करित असलेल्या मालाच्या विक्रीबाबत मध्यम व मोठ्या उद्योजकांशी स्पर्धा करणे सुरुवातीला कठीण असते. यासाठी अशा उद्योजकांना विक्रीसहाय्य देण्यासाठी महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे. लघुउद्योगांना त्यांचा उद्योग सुरू झाल्यापासून पहिल्या काही वर्षात विक्रीसहाय्य देऊन त्यांना स्वतःच्या पायावर उभे राहण्यासाठी उद्युक्त करण्याचे शासनाचे धोरण असल्यामुळे अशा उद्योगांना पहिल्या काही वर्षात खरेदी प्राधान्याबरोबरच किमती प्राधान्य देण्याचे धोरण शासनाने यापूर्वीच दिनांक १५ मार्च १९६९ च्या शासन निर्णयात स्पष्ट केले आहे. तथापि, शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, हे आदेश सर्व शासकीय विभाग तसेच महामंडळे यांना लागू करण्यात आले असूनसुद्धा त्यांची अंमलबजावणी नीटपणे होत नाही. काही उपक्रम केवळ निविदांचे मूल्यमापन करण्यापुरतेच किमती प्राधान्याचे तत्व लक्षात घेतात व प्रत्यक्ष दर ठरविताना किमती प्राधान्याच्या तत्वांचा अंगिकार करित नाहीत. या दृष्टिकोनातून लघुउद्योगांना मध्यम, मोठे उद्योग व व्यापारी यांच्या तुलनेत खरेदी व किमती प्राधान्य देण्याचे तत्व यापुढेही अंगिकारण्याचे शासनाचे धोरण राहिल. तथापि लघुउद्योगांनी या सवलतीचा फायदा घेताना अधिकाधिक दर्जेदार मालाचे उत्पादन करावे तसेच शासनाला दर्जेदार व प्रमाणित मालाचा नियमित पुरवठा व्हावा या दृष्टिकोनातून भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या वस्तूंची खरेदी करण्यात यावी, असे शासनाचे धोरण यापुढे रहाणार असल्याने त्या अनुषंगाने भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या वस्तूंची निर्मिती करणाऱ्या लघुउद्योगांना सदर मानकपत्र मिळविण्यासाठी आवश्यक असलेली तांत्रिक सेवा, प्रयोगशाळा, रसायन शाळा या व इतर बाबतीत येणारा खर्च विचारात घेता यापुढे ५ टक्केपर्यंतचे अधिकचे किमती प्राधान्य देण्याचे शासनाने ठरविले आहे. त्यामुळे यापुढे लघुउद्योगांना या पूर्वी देय असलेल्या सरसकट १५ टक्केपेवजी १० टक्केपर्यंतच किमती प्राधान्य परिशिष्ट १० (दहा) मध्ये नमूद केलेल्या तरतुदींना अधीन राहून देय राहिल. त्याचप्रमाणे भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या वस्तूंची निर्मिती करणाऱ्या लघुउद्योगांना यापुढे १५ टक्केपर्यंतचे किमती प्राधान्य परिशिष्ट १० (दहा) मध्ये नमूद केलेल्या तरतुदींना अधीन राहून देण्यात यावयाचे आहे.

१०.२. नवनवीन लघुउद्योगांना विक्रीसहाय्य पुरेसा प्रमाणात उपलब्ध व्हावे या वर नमूद केलेल्या शासनाच्या धोरणाप्रमाणे सदर किमती प्राधान्य लघुउद्योगांना कायम स्वरूपात न देता ते सध्या अस्तित्वात असलेल्या लघुउद्योगांसाठी दिनांक ३१ मार्च १९९५ पर्यंत देय राहिल. तर नवीन उत्पादनात येणाऱ्या लघुउद्योजकांना त्यांना देण्यात आलेल्या कायमस्वरूपी प्रमाणपत्रावर उत्पादनात गेल्याचा जो दिनांक नोंदविला असेल त्या दिनांकापासून पुढे १० (मात) वर्षांच्या काळावरीपर्यंत सदर किमती प्राधान्य सीमित राहिल. असे किमती प्राधान्य

देताना लघुउद्योग प्रत्यक्ष उत्पादन करीत असेल व कायम स्वरूपी लघुउद्योग प्रमाणपत्रात ज्या उत्पादनाची नोंद असेल अशा उत्सवना-साठीच किमती प्राधान्य देय आहे. तसेच हा काळावधी पूर्ण होण्यापूर्वी उघडण्यात येणाऱ्या सर्व निविदात किमती प्राधान्य मिळव्यास वर लघुउद्योग पात्र समजला जाईल.

१०.३. महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ आणि महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांनी लघुउद्योगांना बाजारपेठ मिळवून देण्याच्या दृष्टीने निविदा भरल्या असतील व बरील परिच्छेद १०.२ मधील अटीस पात्र असतील तर त्यांना किमती प्राधान्य देण्यात यावे. तथापि, ज्या लघुउद्योगांतर्फे अशा निविदा भरल्या असतील अशा लघुउद्योगांना त्यांनी वेगळी निविदा भरली असल्यास वेगळे किमती प्राधान्य देता येणार नाही. महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ व महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांनी तबदीन लघुउद्योगांना विक्रीसहाय्य पुरेसा प्रमाणात उपलब्ध होईल यादृष्टीने प्रयत्नशील रहाणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्र खादी व ग्रामोद्योग मंडळ यांच्यामार्फत सुटा खादी व ग्रामोद्योग वस्तूंच्या उत्पादन घटकांना विक्रीसहाय्य पुरविण्यात येते, असे घटक व महाराष्ट्र खादी व ग्रामोद्योग मंडळ यांनाही जर ते १०.२ मधील अटी पूर्ण करीत असतील तर किमती प्राधान्य देय राहील.

१०.४. खरेदी व किमती प्राधान्य देताना अंगिकारावयाची तत्वे परिशिष्ट बहामध्ये स्पष्ट केली आहेत. सर्व शासकीय विभाग, महामंडळे तसेच शासकीय व निमशासकीय संस्था यांनी वस्तू खरेदी करताना परिशिष्ट बहामध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे लघुउद्योगांना खरेदी व किमती प्राधान्य द्यावयाचे आहे.

राज्य सहकारी औद्योगिक संघटनांमार्फत खरेदी करताना अधिकचे १० टक्केपर्यंतचे किमती प्राधान्य

१०.५. दिनांक १ ऑगस्ट १९७७ च्या आदेशान्वये १५ टक्केपर्यंतचे किमती प्राधान्याशिवाय अधिकचे १० टक्केपर्यंतचे किमती प्राधान्य खालील संस्थांना देण्यात आले होते :—

- (अ) उद्योग संचालनालयाकडे नोंदणीकृत असलेल्या सहकारी औद्योगिक संस्था,
- (ब) शासकीय प्रदत्त मिळत असलेल्या अंध व अपंग व्यक्तींसाठी चालविल्या वेळेच्या संस्था आणि,
- (क) स्त्री सेवा सहकारी संघ मर्यादित, मुंबई.

तथापि या आदेशामुळे लघुउद्योजकांना देण्यात येणाऱ्या किमती प्राधान्यामध्ये भेदभाव होत असल्यामुळे व दर-करार बंधीत करताना अनेक अडथळांना तोंड द्यावे लागत असल्यामुळे बरील संस्थांना लघुउद्योजक म्हणून पात्र असतील व परिच्छेद १०.२ मधील अटी पूर्ण करीत असतील तरच परिशिष्ट बहामध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे लघुउद्योजकांना जे किमती प्राधान्य देय राहील त्याप्रमाणे किमती प्राधान्य देण्यात यावे.

लघुउद्योजकांसाठी वस्तू पुरवठ्याचे बारकन

१०.६. शासनाने दिनांक ३० एप्रिल १९८६ च्या आदेशाप्रमाणे यापूर्वी एफ्फ १२१ वस्तू लघुउद्योगांकडून खरेदी करण्यासाठी बारकित ठेवल्या होत्या. मध्यंतरीच्या काळात झालेल्या तांत्रिक प्रगतीमुळे व केंद्र शासनाच्या धोरणामुळे अधिकतम वस्तूंचे उत्पादन जाता लघुउद्योजकांकडून केले जात आहे हे लक्षात घेता, तसेच केंद्र शासनाने व जवळच्या राज्यांचे यासंबंधीचे धोरण विचारात घेता सध्याच्या यादीत आणखी १२० वस्तूंचा समावेश करण्यात येत आहे. या सर्व वस्तू लघुउद्योजकांकडून खरेदी करण्यासाठी बारकित समजल्या जातील. या सर्व वस्तूंची यादी परिशिष्ट अकरामध्ये देण्यात आली आहे.

१०.७. विकास आयुक्त (उद्योग) व मांडार खरेदी अधिकारी यांच्याकडे उपलब्ध असलेल्या मान्यवर पुरवठादारांच्या यादीस नोंदणी करताना लघुउद्योगांना काही विशेष सवलती प्रदान करण्यात आल्या आहेत. या सवलती तसेच पुरवठादारांची नोंदणी, बयाणा रक्कम व जमानत रक्कम व त्यांचा परतावा यासंबंधी घ्यावयाच्या विशेष दक्षताविषयीच्या सूचना परिशिष्ट बारामध्ये दर्शविण्यात आल्या आहेत.

१०.८. वस्तू खरेदीसाठी निविदा मागविताना प्रसिद्धी माध्यमांचा अधिकाधिक वापर करणे योग्य ठरते. अशा वेळी केवळ राज-कावाद्वारेच निविदेला प्रसिद्धी न देता स्थानिक पातळीवरील, राज्य पातळीवरील व राष्ट्रीय पातळीवरील, वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊन निविदा मागविणे अधिक श्रेयस्कर ठरते. अशा प्रसिद्धीद्वारे पदाभोढीची दरपत्रके प्राप्त होतात व त्यातून दर्जेदार तसेच भाऊक दरणे वस्तू खरेदीची संधी उपलब्ध होते. अशा वेळी जाहिरातीचा खर्च कोन्या निविदापत्राच्या किमतीतून काही प्रमाणात वसूल करता येणे शक्य असते. विभागवार खरेदी समितीने खरेदीसंबंधीची निविदा काढताना याविषयी योग्य ती काळजी घ्यावयाची आहे. आता दर-कराराचा काळावधी हा सर्व वस्तूंच्या खरेदीबाबत १ जुलै ते ३० जून असा ठरविण्यात आल्यामुळे एकाच वेळी वस्तू खरेदीची जाहिरात देणे सहज शक्य आहे. मध्यवर्ती मांडार खरेदी संघटना, संचालक, शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री व महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महा-मंडळ तसेच वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वये विभाग यांचेमार्फत खरेदी करवयाच्या वस्तूबाबत राजपत्राव्यतिरिक्त राज्य व राष्ट्रीय पातळीवरील वर्तमानपत्रात जाहिरात देणे बंधनकारक राहील.

वर्तमानपत्रात वर

११.१. शासनास असे वाटू नये असे आहे की, दरकराराबाबत निविदा मागविताना दराचे बाबतीत वेगवेगळ्या प्रकारच्या निविदा मागविण्यात येतात. असे काही बाबतीत मूळ दर वेगळे दर्जून इतर खर्च वेगळ्या दर्जावर दरे मागण्यात येतात. तर काही ठिकाणी वर्तमानपत्रात एकाच दर मागविण्याचे प्रघात जाहते. वाहतूक संचालनालयाबाबतही कमी वाहतूक खर्च नंतभूत असलेला दर (एफ.सी.बार.

डिस्टिनेशन) तर कधी वाहतूक खर्च वेगळा दर्शविणारे दर अशी भिन्नता आढळून येते. शासनास असेही आढळून आले आहे की, बेचबेवळ्या वस्तू खरेदीसाठी सध्या दर कराराचा अवधी अस्तित्वात असताना राज्य शासनाच्या व केंद्र शासनाच्या अर्थसंकल्पामुळे दर जाकारणीत बदल झाल्यामुळे अथवा अन्य कारणामुळे किमतीवाढ (प्राईस एस्कलेशन) देण्याबाबतची प्रकरणे खरेदी समितीकडे अचाना शासनाकडे प्राप्त होतात. या सर्व अडचणींना विचार करून यापुढे मूळ दर, केंद्र व राज्य शासनाचे विविध कर आणि इतर खर्च या सर्वांचा समावेश असलेला एकच सर्वसमाविष्टित दर निविदेद्वारे मागविण्यात यावा, असे शासनाने ठरविले आहे. तसेच वाहतूक खर्चाबाबत सध्या असलेली भिन्नता टाळण्यासाठी व सर्वसमाविष्टित दरात वाहतूक खर्चाचाही समावेश असावा या दृष्टिकोनातून यापुढे सर्व दर/करारांच्या बाबतीत वाहतूक खर्च अंतर्भूत असलेला दर (एफ.ओ.आर. डिस्टिनेशन) म्हणूनच निविदा मागवण्याच्या आहेत. मात्र बऱ्याच निविदांच्या बाबतीत राज्याबाहेरील पुरवठादारांनी भाग घेतल्यामुळे परिच्छेद ९ (ग) येथे नमूद केल्याप्रमाणे तुलनात्मक दर ठरविण्यास अडचण येऊ नये म्हणून राज्य शासनाच्या विक्रीकराच्या बाबतीत मात्र राज्य शासनाचा व केंद्र शासनाचा विक्रीकर (एम.एस.टी आणि सी.एस.टी.) यांचा दर वेगळा दर्शविण्यात यावयाचा आहे. तसेच यापुढे सर्व (दरकराराचा) कालावधी हा १ जुलै ते ३० जून यात ठरविण्यात यावयाचा आहे, म्हणजे दरकारार व संस्थाकारार करण्यापूर्वी केंद्र शासन व राज्य शासनाचे अर्थसंकल्प जाहीर झाले असल्यामुळे कराच्याबाबतीत पूर्वकल्पना सर्व पुरवठादारांना असेल. त्यामुळे यापुढे कराच्या व इतर खर्चाच्या (सांविधिक मूल्यवाढ घडून) वाढीमुळे अशी वाढ किमती-वाढ मिळण्यास यापुढे पात्र ठरणार नाही व कुठल्याही दर/कराराच्या बाबतीत अशी किमतीवाढ यापुढे देय ठरणार नाही.

११.२. दर परिच्छेद ११.१ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सर्वसमाविष्टित एकच दर निविदेद्वारे मागविण्यात येणार असल्यामुळे यापुढे लघुउद्योगांना मूळ किमतीवर किमती प्राधान्य देण्याविषयी अडचण निर्माण होऊ शकते. त्यामुळे शासनाने असे ठरविले आहे की, निविदाद्वारे मागविण्यात येणाऱ्या सर्वसमाविष्टित दरातील इतर खर्चाचा भाग वगळून राहिलेल्या खर्चावर किमत प्राधान्य देणे तर्कसंगत ठरत असल्यामुळे यापुढे सर्व निविदांच्या बाबतीत सर्वसमाविष्टित दरापैकी २० टक्के भाग हा इतर खर्चाचा आहे असे सरसकट नूहित घडून राहिलेल्या ८० टक्क्यांवरच किमती प्राधान्य लघुउद्योगांना द्यावयाचे आहे. असे करताना परिच्छेद १०.२ मधील तसेच परिशिष्ट क्र. १० यातील तरतुदीनुसार किमती प्राधान्य द्यावयाच्या मार्गदर्शक तत्वांची अंमलबजावणी करावयाची आहे.

११.३. भांडार खरेदी संघटना; मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय तसेच इतर विभागीय खरेदी अधिकारी यांनी वरील ११.१ व ११.२ मध्ये दर्शविलेल्या निर्णयामुळे होणाऱ्या बदलाची नोंद घ्यावी व त्यानुसार राजपत्र, भाग दोन पुरवणी, स्वीकृती पत्र, निविदा स्वीकृती व दरकरार यांचे विहित नमुन्यात दुस्ती करावी.

विकसनशील भागातील सामूहिक प्रोत्साहन योजनेअंतर्गत पात्र ठरणाऱ्या उद्योजकांना खरेदी प्राधान्य

१२. १९७७ च्या सामूहिक प्रोत्साहन योजनेसंबंधीच्या शासन निर्णयात शासकीय खरेदीत विकसनशील भागातील (मंबई, ठाणे पुणे, पिंपरी-चिंचवड व तत्सम वगळता) उद्योजकांना वाढ मिळवा या दृष्टिकोनातून एकूण खरेदीच्या ठराविक ३३ टक्के पर्यंतची खरेदी अशा उद्योजकांकडून करावी असे शासकीय धोरण सुस्पष्ट करण्यात आले होते. सदर धोरणाचा त्यानंतर जाहीर झालेल्या प्रत्येक सामूहिक प्रोत्साहन योजनेत अंतर्भाव करण्यात आला होता. सध्या अस्तित्वात असलेल्या १९८८ च्या सामूहिक प्रोत्साहन योजनेत सुद्धा वरील तरवाचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. त्या अनुषंगाने विकसनशील भागातील ज्या उद्योजकांकडे सामूहिक प्रोत्साहन योजनेतर्गत दिले गेलेले ग्राह्य पात्रता प्रमाणपत्र असेल अशा उद्योजकांकडून जर त्यांनी निविदेत भाग घेतला असेल व निविदेत दिलेल्या किमती कमी दराने व समान दर्जाच्या वस्तू पुरवठासाठी तयारी दर्शविली असेल तर सर्व शासकीय विभाग, महामंडळे तसेच शासकीय व निमशासकीय संस्था यांनी अशा उद्योजकांकडून एकूण खरेदीच्या ३३ टक्के खरेदी करावयाची आहे. आवश्यकता पडल्यास सदर ३३ टक्के मागणी ही अशा पात्र उद्योग घटकांना विभागून द्यावयाची आहे. १९८८ च्या सामूहिक प्रोत्साहन योजनेतर्गत सदर सबलती या "ब" विभागांतर्गत ३ वर्षासाठी "क" विभागांतर्गत ५ वर्षासाठी "ड" विभागांतर्गत ७ वर्षे तर पायोनियर युनिटसाठी ९ वर्षासाठी, उत्पादनाला सुरुवात झाल्याच्या तारखेपासून देय असतील. १९८८ प्रोत्साहन योजनेतील संबंधित उतारा सोबत परिशिष्ट त्तरा येथे जोडला आहे.

१३. वस्तू खरेदीच्याबाबत खरेदी अधिकाऱ्यांना निविदा, निमंदर, किमती प्राधान्य, समांतर दर करार या व इतर आनुषंगिक बाबींसंबंधी सदर शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने काही अडचणी असल्यास त्यांनी विकास आयुक्त (उद्योग) यांचेकडे संपर्क करावयाचा आहे व याबाबत विकास आयुक्त (उद्योग) यांनी दिलेले निर्देश हे त्या शासकीय विभागांनी तसेच महामंडळे, शासकीय व निमशासकीय संस्था यांनी पाळावयाचे आहेत.

१४. प्रस्तुत शासन निर्णयामुळे यापूर्वी निर्गमित केलेल्या आदेशापैकी जे आदेश निष्प्रभ ठरतात अशा आदेशांची यादी परिशिष्ट चौथ्यामध्ये दर्शविण्यात आली आहे. तसेच या आदेशामुळे पूर्वी निर्गमित झालेल्या आदेशामध्ये सुधारणा होत असल्यास, सदर शासन निर्णयातील तरतुदी अंतिम समजाव्यात. निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून सदर आदेश अमलात येतील.

१५. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनुमतीने त्या विभागाच्या अनीपचारिक संदर्भ क्रमांक सीआर. ९३५/९१/व्यय-९६, दिनांक ३ डिसेंबर १९९१ अन्वये निर्गमित करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

एस. राममूर्ती,
शासनाचे मुख्य सचिव.

परिशिष्ट १	संबंधित विभागांनी खरेदी करावयाच्या वस्तू.
परिशिष्ट २	शासन मद्रक व लेखनसामग्री संचालनालय यांचेकडून खरेदी करण्यासाठी राबून ठेवण्यात आलेल्या वस्तूंची यादी.
परिशिष्ट ३	महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाबाबत खरेदी करण्यासाठी राबून ठेवलेल्या वस्तूंची यादी.
परिशिष्ट ४	मध्यवर्ती भांडार खरेदी संचटनेबाबत खरेदी करावयाच्या वस्तूंची यादी.
परिशिष्ट ५	शासनाचे अंतीकृत व्यवसाय, सहकारी संस्था, अंध व अपंग यांच्या धर्मादाय संस्था व इतर संस्था यांचेकडून खरेदी करावयाच्या वस्तूंची यादी.
परिशिष्ट ६	लॅटिन भाषाभाष्या शिफारशी.
परिशिष्ट ७	पुनर्प्रतययी आदेशाबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे.
परिशिष्ट ८	दर्याबिंदी तपासणी करणाऱ्या मान्यताप्राप्त संस्थांची यादी.
परिशिष्ट ९	राज्याबाहेरील व राज्यातील पुरवठादारांच्या किमतीतील सामर्थ्य ठरविण्याचे सूत्र.
परिशिष्ट १०	लघुउद्योगांना खरेदी व किमती प्रोत्साहन देताना अंतीकारावयाची तत्त्वे.
परिशिष्ट ११	लघुउद्योगांकडून खरेदीसाठी राबून ठेवण्यात आलेल्या वस्तूंची यादी.
परिशिष्ट १२	लघुउद्योगांसाठी विशेष सबळती.
परिशिष्ट १३	१९८८ च्या सामूहिक प्रोत्साहन योजनेतील उतारा.
परिशिष्ट १४	निष्पन्न ठरलेल्या शासकीय आवेष्टांची यादी.

परिशिष्ट एक

(परिच्छेद २ पहावा)

संबंधित विभागांनी खरेदी करावयाच्या वस्तू

वस्तूचे नाव	संबंधित विभाग
(१) ब्लड काउंटिंग मशीन	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग आणि सार्वजनिक आरोग्य विभाग.
(२) हॉस्पिटल फ्रिज (स्टील)	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग.
(३) स्टरलायझर, सेंट्रीफ्यूजेस, ऑटोक्लेव्ह	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग.
(४) अमोनिया लिफ्ट	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(५) अमोनिया एक्सपोजिच मशीन	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(६) पेट्रॉल आणि बारनिचेस	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(७) अमोनिया पेपर	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(८) फेरो पेपर	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(९) रेल गॉज	पाटबंधारे विभाग, सार्वजनिक बांधकाम विभाग आणि महसूल व वन विभाग.
(१०) गॉज प्लेट	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(११) मेटॅलिक टेप	पाटबंधारे विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
(१२) बमबूट सर्विस	कृषि व पशु विभाग (दुग्धविकास).
(१३) स्लो बॅकल बूट	कृषि व पशु विभाग (दुग्धविकास).
(१४) स्टिरप पम्पस, हॅंड स्त्रेयर्स,	कृषि व पशु विभाग, सार्वजनिक आरोग्य विभाग.
(१५) ग्रेट बुलन क्लॉथ	गृह विभाग
(१६) ट्राॅफिक बॅन्डला	गृह विभाग
(१७) ब्राॅड सिटस	गृह विभाग
(१८) कॅनवास, कॉटन क्लॉथ, हॅबरसॅक	गृह विभाग
(१९) रबर कोटेड टाबप्ल्या	गृह विभाग/अन्न व नागरी पुरवठा विभाग संयुक्त दर करार.

परिशिष्ट दोन
(परिच्छेद ३ पहावा)

शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय यांचेकडून खरेदी करण्यासाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या वस्तुंची यादी

अनुक्रमांक	वस्तुचे नाव	अभिप्राय
१	कॉटन वेस्ट	शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री यांनी सर्व खरेदी ही महाराष्ट्र वस्तुद्योग विकास महामंडळ महाराष्ट्र पॉवरलूम कॉर्पोरेशन व टेक्सकॉम यांचेकडून भांडार खरेदी संघटनेने ठरविलेल्या दराने करावी.
२	फाइल कव्हर्स	शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री यांनी सर्व खरेदी जेल विभाग किंवा महाराष्ट्र खादी व ग्रामोद्योग मंडळ किंवा त्यांच्या संलग्न उत्पादन घटकाकडून करावी.
३	गनी क्लॉथ	
४	(परिशिष्ट चार)	
५	कॉटन टेंस	
६	सिलींग बॅक्स	
७	पेन्सिल ब्लॉक लीड	
८	इक्स	
९	ऑईल फॉर टाईपरायटर्स	
१०	बॉल बलॉक्स/टाईम पिसेस	
११	पेन व पेन्सिल कार्बन पेपर्स	
१२	इन्फिलकेटिंग इंक	
१३	रबर स्टॅप पॅड	
१४	गम क्रीस्टल्स	
१५	ऑफिस पेस्ट	
१६	ट्वाईन बॉल्स	
१७	पेपर पिन्स	
१८	पेपर वेट	
१९	ट्रेसिंग पेपर	
२०	ट्रेसिंग क्लॉथ	
२१	प्रिटींग मशीन्स	
२२	पेपर	
२३	श्रेड अँड स्युईंग व मशीन स्युईंग	
२४	डार्क ब्ल्यू वुलन क्लॉथ	
२५	टाईपरायटर रिबन	
२६	कार्बन पेपर्स (टाईपरायटरसाठी)	
२७	स्टेन्सिल पेपर	
२८	छत्या	शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री यांनी प्रत्येकी ५० टक्के खरेदी— (१) महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाच्या कोल्हापूर केंद्र- माफत व (२) महाराष्ट्र छती उत्पादन सहकारी सोसायटी लि., कर्जत यांचेमाफत मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेने ठरविलेल्या दरानुसार करावी.

परिसिद्ध चीन

(परिच्छेद ५ पहावा)

महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळामार्फत खरेदी करण्यासाठी राबून ठेवण्यात आलेल्या वस्तूंची यादी

अनुक्रमांक वस्तूचे नाव

- १ पॉलिथीन बॅग
- २ आर.सी.सी. पाईप्स
- ३ जीप्सी हट्स
- ४ पी.व्ही.सी. पाईप्स
- ५ एअर कूलर्स
- ६ वॉटर स्टोरेज टॅक्स (रिजिड)
- ७ स्टील फोल्डींग बेअर्स
- ८ स्टील ट्यूबलर टेबल्स
- ९ स्टील ट्यूबलर चेअर्स
- १० स्टील फायरिंग कॉम्बिनेट्स
- ११ स्टील लॉकर्स
- १२ स्टील बुक केसेस
- १३ स्टील कॉम्बिनेट मायनर
- १४ स्टील कॉम्बिनेट मेजर
- *१५ ए.सी. प्रेशर पाईप्स, ए.सी. कपलर्स, सी.आय.डी. जॉईन्ट्स
- १६ स्टील रॅक्स व स्टील काँटर्स
- १७ संगणकासाठी फर्निचर
- १८ लोखंडी तिजोरी

*या वस्तू राज्यातील उद्योजकांकडून खरेदी करावयाच्या असल्यामुळे लघुउद्योजकांची क्षमता संपल्यानंतर मध्यम व मोठ्या उद्योजकांकडून सदर वस्तू खरेदी करण्यास महामंडळाला मुभा राहिल.

मध्यवर्ती सांडार खरेदी संघटनेमार्फत खरेदी करावयाच्या वस्तूंची यादी

- (१) बायनोक्यूलर रिसर्च मायक्रोस्कोप
- (२) मोनोक्यूलर रिसर्च मायक्रोस्कोप
- (३) सायकली
- (४) बॉल पेन्स व रिफिल्स
- (५) इलेक्ट्रिक बल्ब व ट्यूब्स
- (६) तांबपट्ट्या
- (७) रैनकोट (पांढरे-काळे)
- (८) रैनकोट (खाकी)
- (९) इलेक्ट्रॉनिक कॉन्स्युलेटर
- (१०) इटरफॉर्म सिस्टीम
- (११) गमबूट-रबर
- (१२) प्लेन पेपर कॉपीअर
- (१३) ड्रील रांड्स
- (१४) हॅमर-सर्वे प्रकारचे
- (१५) ड्रीलिंग बीट्स
- (१६) ड्रीलिंग रिंग्स
- (१७) इलेक्ट्रिकल रेझिस्टन्स वेल्डेड पाईप्स अण्ड ट्यूब्स
- (१८) बुलेन जर्सीज
- (१९) कॉम्प्यूटर स्टेशनरी
- (२०) जनरेंटिंग सेट्स
- (२१) डीझेल इंजिन्स
- (२२) सेंट्रीफ्युगल आणि रेसीप्रोकेटिंग पंपींग सेट्स
- (२३) हायड्रोलिक पंप्स
- (२४) कॅनव्हास शूज-भाऊन
- (२५) लॅमिनेटींग मशीन्स
- (२६) बाईंडींग मशीन्स
- (२७) इलेक्ट्रिकल/इलेक्ट्रॉनिक ट्राईपरायटर

(२८) मॅन्युअल टंकलेखन यंत्र:—मॅन्युअल टंकलेखन यंत्रे यापुढे प्रत्येक विभागाने व कार्यालयाने त्यांच्या भरजेप्रमाणे अंदाजपत्रकात वित्तीय तपसूद करून खरेदी करावयाची आहेत. त्यामुळे यापुढे संचालक, शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय यांचेकडे मागणी-पत्रक न पाठविता सांडार खरेदी संघटनेने केलेल्या दर कताराप्रमाणे परस्पर खरेदी करावयाची आहेत. तथापि, इंग्रजी टंकलेखन यंत्र खरेदीबाबत शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या आदेशाचे काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक आहे.

- (२९) पॉटिबल वॉटर प्युरिफिकेशन डिव्हाईस वुईथ अल्ट्रा व्हायोलेट टेकनॉलॉजी
- (३०) कॉटन वेस्ट
- (३१) ज्युट ट्वाईल

परिशिष्ट पाच

७

(अ) शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय

उत्पावित वस्तू

- (१) लिडकॉम/मराठवाडा चर्मोद्योग महामंडळ, औरंगाबाद (सिकॉम) सर्व प्रकारच्या चामड्याच्या वस्तू.
- (२) महाराष्ट्र राज्य वस्त्रोद्योग महामंडळ/महाटेक्स/टिक्सकॉम महाराष्ट्र यंत्रमाग महामंडळ/महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ, नागपूर. मिलचे कापड, लॉज क्लॉथ, चादरी, पडद्याचे कापड, टविल्स, हॉस्पिटल-साठीचे कापड, साड्या, टेरिकॉटचे कापड, कॉलिको कापड, गावीपाट व सूती अथवा वूलन चादरी, हॉस्पिटल क्लॉथ क्र. १, २, ४, ६ ७ आणि ८, नॅपकीन्स हॉस्पिटल व गणवेशाचे कापड, परिशिष्ट चार हातमाग कापड (नॉन जनता).
- (३) महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ/हॅण्डमेड पेपर इंडस्ट्रीज, पुणे/उत्पादन केंद्र, चंद्रपूर/संरजाम कार्यालय, रत्नागिरी. हॅण्डमेड पेपर, हॅण्डमेड ड्रॉईंग पेपर, हॅण्डमेड ब्लॉटिंग पेपर, फाईल कव्हर्स व बोर्ड्स, फिनाईल, पोर्ट फोलियो, आंधोळीचा तसेच सर्व प्रकारचे सायन, घाबतेल (घाणीचे) वॉरेंक ब्लॅन्केट्स, डिटर्जेंट पावडर व डिटर्जेंट केक, मेणबत्त्या, फनिचर, दोरखंड व खादी.
- (४) महाराष्ट्र शोळी, मंडी विकास महामंडळ. वॉरेंक ब्लॅन्केट्स.

(ब) सहकारी संस्था (कारागृह विभाग, महामंडळे, शासकीय किंवा निम शासकीय संस्थांकडून पुरवठा न झाल्यास)

- (१) सेंट्रल विव्हर्स को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी, नागपूर. . . गॉज, जॅकोनेट क्लॉथ.
- (२) मराठवाडा हॅण्डलूम विव्हर्स को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी, औरंगाबाद. . . गॉज, जॅकोनेट क्लॉथ.
- (३) डिस्ट्रीक्ट इंडस्ट्रीयल को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी लि. . . गॉज, जॅकोनेट क्लॉथ.
- (४) स्टेट इंडस्ट्रियल को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी लि., मुंबई. . . गॉज, जॅकोनेट क्लॉथ.
- (५) महिला काच्या कामगार औद्योगिक सहकारी संस्था मर्यादित वेंगुर्ले, जिल्हा सिंधुदुर्ग. काच्यांच्या वस्तू.

(क) अंध व अपंग यांच्या धर्माबाय संस्था

उत्पावित वस्तू

- (१) फेलोशिप फॉर फिजिकली हॅण्डीकॅप्स, मुंबई. . . निरनिराळे ब्रशेस, लाकडी वस्तू, लेखनसामग्रीच्या फिरकोळ वस्तू, वेगवेगळ्या पिशव्या, अॅप्रन्स, गणवेश, विद्युत् उपकरणांतील सुट्या भागांची जुळवणी.
- (२) दि नॅशनल असोसिएशन फॉर दि ब्लाइंड, डॉ. बेझेंट रोड, प्रभादेवी, मुंबई ४०० ०२५. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम.
- (३) दि व्हिक्टोरिया मेमोरियल ब्लाइंड स्कूल, ताडदेव, मुंबई. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम
- (४) बेगर्स होम, चेंबूर, मुंबई. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम
- (५) ब्लाइंड मेन्स इंडस्ट्रियल को-ऑपरेटिव्ह प्रोड्यूसर्स सोसायटी लि. विक्रोळी, २२/६८६, महाराष्ट्र हौसिंग बोर्ड, टागोरनगर, विक्रोळी, मुंबई. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम
- (६) इंडस्ट्रियल होम फॉर ब्लाइंड वुईमेन्स, दादर, मुंबई ४०० ०१४. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम.
- (७) मनचरजी तवरोजी बाणाजी इंडस्ट्रियल होम फॉर दि ब्लाइंड, जोगेश्वरी. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम, हॅण्डलूम इस्टर्स स्वॅन्स.
- (८) कुटुंब कल्याण सहकारी उद्योग समिती लि., नर्थ अंबाझरी रोड, नागपूर. . .
- (९) महारोगी सेवा समिती, "आनंदवन", बरोरा, जि. चंद्रपूर. . . बॅण्डेज कापड, गॉज कापड, वेडशीट्स.
- (१०) मराठवाडा लोकसेवा मंडळ, गुरुनानक कुष्ठ सेवा केंद्र, नांदेड. . . बॅण्डेज कापड, गॉज कापड, वेडशीट्स.
- (१०अ) पुना डिस्ट्रीक्ट .लेप्रसी कमिटी "मनिषा" दुसरा मजला, प्लॉट नं. ३५, २-ए, मोलेडिना रोड, पुणे ४११ ००१. . . बॅण्डेज कापड, गॉज कापड, वेडशीट्स.
- (११) विदर्भ महारोगी सेवा मंडळ, श्री जगदंबा कुष्ठ निवास, "तपोवन", जिल्हा अमरावती. . . बॅण्डेज कापड, गॉज कापड, खुर्च्या, टेबल, स्टील व लाकडी खाटा, स्टूल्स, जेवणाचे लाकडी टेबल.
- (१२) ब्लाइंड मेन्स असोसिएशन, ८१, जगमोहनदास मार्ग, मुंबई ४०० ०३६. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम.
- (१३) मे. दीपक इंडस्ट्रियल को-ऑप. सोसायटी लि., ७५/२५५५, नेहरूनगर, कुर्ली (पूर्व), मुंबई. . . खुर्च्या दुस्ती/वितकाम, लाकडी फनिचर/फनिचर दुस्ती.

परिशिष्ट पाच—चालू

(क)	अंश व अर्पण यांच्या धर्माबाब संस्था	उत्पावित वस्तू
(१५)	अॅम्ब्रियस ब्लॉईड इंडस्ट्रियल को-ऑप. प्रोड्यूसर्स सोसायटी लि., मुंबई ४०० ०८३.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम.
(१५)	पुणे ब्लॉईड मेन्स असोसिएशन, ८२, रास्ता पेठ, पुणे ४११ ०११	बटू.
(१६)	सिल्क ब्लॉईड मेन्स इंडस्ट्रियल को-ऑप. सोसायटी लि., १६३/५११२, कसमवार नगर, क्रमांक १, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई ४०० ०८२.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम.
(१७)	पुणे स्कूल अँड होम फॉर द ब्लॉईड, १४-१७, कोरगाव पार्क, डॉ. एस. आर. माखे मार्ग, पुणे ४११ ०११.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम
(१८)	दि नॅशनल फेडरेशन ऑफ द ब्लॉईड (महाराष्ट्र), द्वासरचनात्मक कार्य समिती, गांधी चौक, राष्ट्रीय शाळा मार्ग, बिलेपार्ले (प.), मुंबई ४०० ०५६.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम.
(१९)	डी. ए. एस. डी. ब्लॉईड इंडस्ट्रियल होम, बरळी, मुंबई	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम.
(२०)	दी नॅशनल सोसायटी फॉर द वेल्फेअर ऑफ द फिजिकली हँडीकॅप्ड, बी-६, म्युनिसिपल टेनेमेंट्स, जगन्नाथ भातनकर मार्ग, परेल, मुंबई ४०० ०१२.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम.
(२१)	दुर्गेस वेल्फेअर सेंटर फॉर द ब्लॉईड अँड द फिजिकली हँडीकॅप्ड, म्युनिसिपल कॉलनी, बी ब्लॉक, रुम नं. १२, धरती सिनेमामार्ग, परेल, मुंबई ४०० ०१२.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम.
(२१अ)	नॅशनल असोसिएशन फॉर द ब्लॉईड (महाराष्ट्र युनिट), यशवंत मंडई, ३ रा मजला, रविवार कारंजा, नासिक-२.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम (नासिक महानगरपालिका क्षेत्रापुरतेच).
(२१ब)	राष्ट्रीय अर्पण कल्याण संस्था (नोंफ), देशपांडे वाडी, कोल्हटकर कॉलनी, अमरावती ४४४ ६०५.	खुर्च्या दुहस्ती/वितकाम (अमरावती महानगरपालिका क्षेत्रापुरतेच).

इतर संस्था

(२२)	पुनर्वसन उत्पादन केंद्र, उल्हासनगर व पिंपरी	चामड्याच्या वस्तू, लाकडी फर्निचर.
(२३)	माजी सैनिकी प्रशिक्षण-नि-उत्पादन केंद्र, सातारा	मांजरपाट, बेडशीट्स, गादीपाट, टाब्लेस, लोखंडी खुर्च्या, काँटस स्टील रॅक्स, ग्रील्स, लाकडी फर्निचर.
(२४)	महाराष्ट्र स्टेट हँडलूम को-ऑपरेटिव्ह फेडरेशन	हँडलूमचे कापड व वस्तू.

परिशिष्ट सहा

(परिच्छेद ८.२ पहावा)

खरेदी समितीच्या सुसुकीकरणासाठी कॅटिग आयोगाच्या शिफारशी

(१) खरेदी समितीतील सर्व सभासदांनी बैठकीपूर्वी खाली नमूद केल्याप्रमाणे प्रतिज्ञापत्र द्यावयाचे आहे. हे प्रतिज्ञापत्र सदर समितीच्या कार्यवृत्तांताचा भाग म्हणून समजण्यात यावे.

प्रतिज्ञापत्र

मी असे घोषित करतो की, आज दिनांक रोजी होणाऱ्या खरेदी समितीच्या बैठकीसमोर दर करार अथवा संख्या करार करण्यासाठी ठेवण्यात आलेल्या प्रस्तावातील कोणत्याही कंपनीशी अथवा निविदाकाराशी माझा वैयक्तिक संबंध नाही.

सही/-

(नाव व पदनाम)

- टीप—(१) जर असा संबंध असेल तर संबंधित सभासदांनी दर/संख्या कराराच्या कार्यवाहीमध्ये सहभागी होऊ नये.
- (२) ज्या ज्या वेळी खरेदी समितीची बैठक होईल त्या प्रत्येक बैठकीत हजर असणाऱ्या सभासदांची उपस्थिती दर्शविणारी वेगळी नोंदवही ठेवून त्यात बैठकीच्या वेळी उपस्थित सभासदांची स्वाक्षरी घ्यावयाची आहे.
- (३) खरेदी समितीत घेतलेल्या निर्णयासंबंधी एक स्वतंत्र नोंदवही (मिनिट बुक) ठेवावयाची असून प्रत्येक बैठकीत झालेल्या निर्णयाची या नोंदवहीत नोंद झाल्यानंतर शेवटी सभासदांनी सहमतीदर्शक सही करावयाची आहे.
- (४) खरेदी समितीसमोर निविदाकारांची घोडक्यात माहिती, प्रस्ताव सादर करताना द्यावयाची आहे ज्यायोगे, खरेदी समितीतील सभासदांना निविदाकारांविषयी अधिक चौकशी करणे शक्य होईल.
- (५) किंमतवाढीसंबंधीच्या प्रस्तावाचा विचार करताना निविदेतील अटी व शर्तीनुसार अशी किंमतवाढ मान्य असेल तरच त्यासंबंधी सदर शर्ती व अटीनुसार किंमतवाढीचा निर्णय घेण्यात यावा.

परिशिष्ट अठ

[परिच्छेद ८.३ (ह) पह्या]

पुनर्प्रत्ययी आदेश (Repeat Order) वाच्य मार्गदर्शक तत्वे

भासन निर्णय क्रमांक एसपी.नो. १०६७/२६८८९-आयएनसी-तीन दिनांक १४ जून १९६८ नुसार संख्या करारासाठी पुनर्प्रत्ययी आदेश वाच्यताची मार्गदर्शक तत्वे दिलेली होती. हे आदेश जाता निष्पन्न करून भासन खालीलप्रमाणे नवीन मार्गदर्शक तत्वे निश्चित करीत आहे: पुनर्प्रत्ययी आदेश देताना ते मूळ आदेशाच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या अवधीतच खालील मार्गदर्शक तत्वांनुसार देण्यात यावेत:

- (१) पुनर्प्रत्ययी आदेश हे मूळ दरापेक्षा जास्त नाही असा दराने देण्यात यावेत.
- (२) जर मूळ आदेश हे तात्कालिक/आकस्मिक स्वरूपाचे असतील तर त्या आदेशांवर पुनर्प्रत्ययी आदेश देण्यात येऊ नयेत.
- (३) वस्तूचा दर्जा मूळ आदेशान्वये नमुने केलेल्या स्वरूपिका कमी दर्जाचा नसावा.
- (४) ज्या वस्तूची बरेदी पुनर्प्रत्ययी आदेशान्वये प्रस्तावित केली आहे त्या वस्तूच्या बाजारातील किमती मूळ आदेशापेक्षा कमी नसतील वा कमी होणार नसतील किंवा ह्या किमती स्थिर आहेत वा प्रमाणीकृत आहेत, याची महानिश्चिती करण्यात यावी, तसेच याबाबत टिप्पणी संबंधित कामदपत्रासहित सामान बरेदी समितीपुढे सादर करणे आवश्यक आहे.
- (५) मूळ आदेशातील संख्या आणि किमती यापेक्षा पुनर्प्रत्ययी आदेश २०० टक्क्यांपर्यंत मर्यादित नसावा. पुनर्प्रत्ययी आदेशान्वये सायनारी संख्या वा तिची गरज याबाबत संबंधित सामान बरेदी समितीने चात्री करून घ्यावी.
- (६) नवीन विविधा चौकडी प्रसिद्ध करण्यास तसेच वस्तूची प्रयोगशाळेतून नमुना घ्यावी करून घ्यावयास वेळ लागेल म्हणून पुनर्प्रत्ययी आदेश पडत असतानाच येत आहे. याबाबत सामान बरेदी समितीने चात्री करून घेणे आवश्यक आहे.
- (७) सर्व पुनर्प्रत्ययी आदेशांचे प्रस्ताव सामान बरेदी समितीनेच मंजूर करावयाचे आहेत.

वरील क्रमांक (१) ते (३) या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये सूट देऊन पुनर्प्रत्ययी आदेश वाच्यताचे अस्तित्वात मंत्रालयीन प्रकाशकीकरण विभागाकडून पूर्वमंजूरी घेणे आवश्यक राहिल.

परिशिष्ट आठ

[परिच्छेद ८.४ पह्या]

बिम्बोदित नसलेल्या वस्तूची बरेदी करतांना खालील दर्जाबाबतची तपासणी ज्या संस्थांकडून करून घ्यावयाची आहे असा मान्यताप्राप्त संस्थांची यादी

संस्था]

(१) युनिव्हर्सिटी बिघार्टमेंट ऑफ केमिकल टेक्नॉलॉजी, माटुंगा रोड, मुंबई ४०० ०१९	तपासणीसाठी पाठवावयाची उत्पादने
(२) नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी, पाषाण, पुणे ४११ ००८	रासायनिक, रबर, कॅनव्हास, ज्यूट यांची उत्पादने
* (३) डायरेक्टर ऑफ इन्स्पेक्शन, डी.जी.एस. अॅण्ड डी., आयकर भवन विस्तार, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई ४०० ०२०	तसेच मुद्रण लेबनसाहित्य
(४) संचालक, स्मॉक इंडस्ट्रीज सर्व्हिस इन्स्टिट्यूट, कुर्ली-अंधेरी रोड, साकीनाका, मुंबई ४०० ०७२	रासायनिक उत्पादने.
(५) डायरेक्टर, सुपरिन्टेन्डन्स कंपनी ऑफ इंडिया प्रा. लि., लक्ष्मी भवन, १०१, पी. डिमेलो रोड, मुंबई ४०० ००१	सर्व प्रकारची उत्पादने.
(६) इलेक्ट्रॉनिक रिजिनल टेस्ट लॅबोरेटरी, प्लॉट नं. ७, एमआयडीसी एरिया, सिम्पलमोर, अंधेरी (पूर्व), मुंबई ४०० ०९३	लघुउद्योगांसाठी राखीव सर्व उत्पादने.
(७) विस्कोसिटी रिजिनल कॅमिज ऑफ इन्जिनियरींग, नागपूर ४४० ०११	रासायनिक, रबर, ज्यूट, कॅनव्हास इत्यादींची उत्पादने, मुद्रण व लेबनसाहित्य व इतर.
* (८) जमरळ मॅनिजर, रेल इंडिया टेक्निकल अॅण्ड इन्फॉर्मेशन सर्व्हिस (राईट्स), चर्चनेट विस्तीर्ण विस्तार, चर्चनेट, मुंबई ४०० ०२०	इलेक्ट्रॉनिकी उत्पादने.
(९) संचालक, नॅशनल टेस्ट हाऊस, एफ-१०, एमआयडीसी, अंधेरी (पूर्व), मुंबई ४०० ०९३	अभियांत्रिकी स्वरूपाची उत्पादने.
* (१०) इन्जिनियर्स - इंडिया लि., एकस्प्रेस टॉवर्स, ५वा मजला, नरीमन पॉइंट, मुंबई ४०० ०२०	लोखंडी व पोलादी वस्तूंची उत्पादने.
(११) इलेक्ट्रॉनिकी अ्युबिली टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, माटुंगा रोड, मुंबई ४०० ०१९	फाऊंड्री उत्पादने.
(१२) कॉटन टेस्टाईक रिजिनल लॅबोरेटरी, एडनबाला रोड, ५ मार्टिनजबळ, माटुंगा रोड, मुंबई ४०० ०१९	सर्व प्रकारचे पाईप्स व अभियांत्रिकी उत्पादने.

* या संस्था इयत्थ संस्था म्हणून तपासणीचे कामही हाताळतात.

परिशिष्ट मऊ

[परिच्छेद १ (ग) पहावा]

राज्याबाहेरील पुरवठादारांची व राज्यातील पुरवठादारांच्या किमतीतील साधर्म्य ठरविण्याचे सूत्र

ज्या ज्या वेळी राज्याबाहेरील व राज्यातील पुरवठादारांनी निविदेत एकत्र भाग घेतला असेल अशा वेळी खालील सूत्रांचा अंगीकार करून प्रथम राज्यातील उद्योजकांचा तुलनात्मक दर काढण्यात यावा व त्यावरून साधर्म्य ठरवावे :-

$$(१) \text{ सर्व समाविष्टित दरातील विक्रीकराचा भाग} = \text{सर्व समाविष्टित दर} \times \frac{६}{(१००+६)} \times \frac{३}{४}$$

वरील सूत्रात "६" म्हणजे विक्रीकराचा दर. सर्व समाविष्टित दर म्हणजे केंद्र शासनाचे अगर राज्य शासनाचे कर व वाहतूक खर्च व इतर खर्च अशा खर्चाचा समावेश असलेला निविदेतील दर.

(२) उदा.—जर राज्यातील पुरवठादाराने एखाद्या वस्तूचा सर्व समाविष्टित दर रुपये १०२ दर्शविला असेल आणि विक्रीकराचा

$$\text{दर जर ३ टक्के असेल तर विक्रीकराचा भाग} = \frac{३}{४} \times १०२ \times \frac{३}{१००+३} = \frac{११८}{४१२} = २.३२३ \text{ एवढा येईल व राज्याबाहेरील पुरवठा-}$$

दारांची साधर्म्य ठरविताना सर्व समाविष्टित दर = विक्रीकर - तुलनात्मक दर म्हणून राज्यातील उद्योजकांचा दर = १०२ - २.३२३ = ९९.६७७ एवढा ठरवावा याचा.

राज्यातील पुरवठादाराने नमूद केलेल्या सर्व समाविष्टित दरतून दर दिलेल्या सूत्राप्रमाणे विक्रीकरावरून निव्वळ दर काढण्यात यावा व या निव्वळ दराची तुलना राज्याबाहेरील पुरवठादारांच्या सर्व समाविष्टित दरांची करण्यात यावी. या तुलनेतून दोहोतील निम्नतर ठरविणे सहज शक्य आहे. पुरवठादारांनी निविदा भरताना आपल्या विक्रीकर नोंदणी क्रमांकाचा उल्लेख निविदेत करावा.

परिशिष्ट बहा

[पहा : परिच्छेद ८, १० व ११]

लघुउद्योगांना खरेदी व किमती प्राधान्य घेताना अंगीकारावयाची तरतुदे

शासकीय विभाग, महामंडळे, शासकीय व निमशासकीय संस्था यांनी वस्तू खरेदी करताना लघुउद्योगांना खावयाच्या खरेदी व किमतीतील प्राधान्याबाबत खालील तरुदांचा अंगीकार करावयाचा आहे :-

(१) निविदा मागविताना ती वस्तू लघुउद्योगांकडून राखीव खरेदीस (परिशिष्ट ११ मधील वस्तू) आहे किंवा कसे, हे स्पष्ट करण्यात यावे. ज्या ज्या ठिकाणी वस्तू खरेदी हो लघुउद्योगांसाठी राखीव ठेवण्यात आली असेल त्या त्या वेळी फक्त लघुउद्योगांकडून वस्तूंची खरेदी करण्यात यावी.

(२) वस्तू खरेदी ही भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या मालासाठी आहे किंवा कसे, हेही निविदेत स्पष्ट करण्यात यावे, भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या वस्तूंसंबंधीची निविदा असेल तर इतर निविदांचा विचार करण्यात येऊ नये.

(३) क्वचित प्रसंगी भारतीय मानक संस्थेने एखाद्या वस्तूबाबत गुणांकन निश्चित केले नसेल किंवा अपेक्षित मागणीप्रमाणे जर पुरवठा अमता उपलब्ध नसेल तरच, अप्रमाणित वस्तूंबद्दल निविदा मागवून अप्रमाणित वस्तू पुरवठा करणाऱ्या निविदाकारांच्या निविदांचा विचार करण्यात यावा, तथापि, अशा वेळी मान्यताप्राप्त तयस्थ संस्थेकडून (परिशिष्ट आठमधील) पुरवठापूर्व तपासपोची अट अनिवार्यपणे पाळण्यात यावी.

(४) प्रत्यक्ष निविदा प्राप्त झाल्यानंतर ज्या ज्या वेळी मध्यम किंवा मोठे उद्योग अथवा व्यापारी यांचेवरोबर लघुउद्योगानेही एखाद्या निविदेत भाग घेतला असेल तर—

(अ) जर भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या वस्तूंची खरेदी करण्यासंबंधीची निविदा असेल तर दर्जासंबंधी व इतर सर्व अटी पूर्ण करणाऱ्या लघुउद्योगास मध्यम, मोठे उद्योग तसेच व्यापारी यांच्या तुलनेत १५ टक्के पर्यंतचे अधिक किमती प्राधान्य देय राहिल यापुढे निविदा मागविताना ती सर्वसमाविष्टित दराची निविदा राहणार असल्यामुळे प्रथम परिच्छेद ११.२ येथे स्पष्ट केल्याप्रमाणे सर्वसमाविष्टित दरातून २० टक्के इतर खर्च वजा करावयाचा आहे व त्यानंतरच किमती प्राधान्य ठरवावयाचे आहे. उदा.—अशा निविदेच्या प्रकरणी एखादा मध्यम, मोठा उद्योग अथवा व्यापारी

परिमिष्ट वहा—वालू

याने "अ" या सर्वसमाविष्ट व कमीत कमी मान्य दराची निविदा भरली असेल व त्याच्या तुलनेत लघुउद्योगाने "य" या सर्वसमाविष्ट व कमीत कमी मान्य दराची निविदा भरली असेल तर या दोन दरांची तुलना करताना—

$$\left(य - \frac{२०}{१००} अ \right) - \left(अ - \frac{२०}{१००} अ \right) \text{ या सूत्रान्वये आलेला फरक हा १५ टक्केपेक्षा अधिक असता कामा नये.}$$

फरक १५ टक्के वा त्यापेक्षा कमी असल्यास लघुउद्योजक पुरवठ्याचे आदेश मिळण्यास पात्र ठरेल. फरक १५ टक्केपेक्षा अधिक असेल अशा वेळी मात्र लघुउद्योग पुरवठ्याचे आदेश मिळण्यास पात्र ठरणार नाही.

(ब) ज्यावेळी प्रमाणित वस्तूची खरेदी अपेक्षित नसेल आणि प्रमाणित वस्तू निर्माण करणाऱ्या उद्योगाकडून निविदा प्राप्त झाल्या नसतील तर वरील उदाहरणामध्ये दर्शविल्याप्रमाणे लघुउद्योगांसाठी मध्यम व मोठे उद्योग आणि व्यापारी यांचे तुलनेत १० टक्केपर्यंतचे किमती प्राधान्य देय राहिल.

(क) जर क्वचित प्रसंगी प्रमाणित वस्तूच्या पुरवठ्याची निविदा असूनही निविदाकारांची प्रमाणित मालाचा पुरेसा पुरवठा करण्याची क्षमता नसेल तर अशा वेळी अप्रमाणित वस्तूचा पुरवठा करणाऱ्या निविदेचाही विचार करणे भाग पडेल. अशा प्रसंगी खरेदी करताना निविदाकारांचे प्रमाणित वस्तू पुरवठा करणारे मध्यम व मोठे उद्योग आणि व्यापारी व लघुउद्योग यांचा एक गट (गट "अ") तर अप्रमाणित वस्तूचा पुरवठा करणारे मध्यम व मोठे उद्योग, व्यापारी व लघुउद्योग यांचा दुसरा गट (गट "ब") अशी दोन गटांत वर्गवारी करण्यात यावी. अशा वेळी दर्जासह इतर सर्व अटी पूर्ण करणाऱ्या गट "ब" मधील लघुउद्योगाला गट "अ" मधील मध्यम, मोठे उद्योग व व्यापारी यांच्या तुलनेत १५ टक्के अधिक पर्यंतचे व गट "ब" मधील लघुउद्योगापेक्षा ५ टक्के अधिक पर्यंतचे किमती प्राधान्य देय राहिल. तर गट "ब" मधील लघुउद्योगाला त्याच गटातील मध्यम, मोठे उद्योग व व्यापारी यांच्या तुलनेत १० टक्के पर्यंतचे किमती प्राधान्य देय असेल.

(५) लघुउद्योगांसाठी राखीव ठेवण्यात आलेल्या वस्तू खरेदीबाबत निविदा असेल तर—

(अ) जर भारतीय मानक संस्थेने प्रमाणित केलेल्या वस्तू खरेदी करण्यासंबंधीची निविदा असेल किंवा फक्त अप्रमाणित वस्तू खरेदीसंबंधीची निविदा असेल तर एकाच दर्जाचा माल खरेदी होत असल्याने किमती प्राधान्य देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(ब) तथापि, जर क्वचित प्रसंगी, प्रमाणित मालाचा पुरवठा अपेक्षित असूनसुद्धा निविदाकारांची प्रमाणित मालाची पुरेसा प्रमाणात पुरवठा करण्याची क्षमता नसेल तर अशा वेळी अप्रमाणित वस्तूचा पुरवठा करणाऱ्या लघुउद्योगांच्या निविदांचाही विचार करणे भाग पडेल. अशा प्रसंगी वस्तू खरेदी करताना अप्रमाणित मालाचा पुरवठा करणाऱ्या लघुउद्योगांच्या तुलनेत ५ टक्के अधिक पर्यंतचे किमती प्राधान्य प्रमाणित वस्तू पुरवठा करणाऱ्या लघुउद्योगाला द्यावयाचे आहे.

(६) (अ) किमती प्राधान्याचे तत्त्व अंगीकारताना प्रथम शासकीय निर्णयाच्या परिच्छेद ११.२ मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे सूत्र वापरून वस्तूच्या मूळ किमतीवरच किमती प्राधान्य द्यावयाचे आहे.

(ब) शासनाच्या महामंडळांनी जसे म. ल. उ. वि. महामंडळ, महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांनी त्यांच्याकडे नोंदणी झालेल्या लघुउद्योगांच्या वतीने निविदा भरल्या असतील तर वर दिल्याप्रमाणे लघुउद्योगांना जे किमती प्राधान्य देय असेल ते सदर महामंडळांना देण्यात यावे. तथापि, जर एखाद्या लघुउद्योगाने महामंडळामार्फत निविदा भरून पुन्हा स्वतंत्र निविदा भरली असेल तर अशा स्वतंत्र निविदेच्या बाबतीत किमती प्राधान्य देण्यात येऊ नये. अशाच प्रकारच्या सवलती महाराष्ट्र खादी व ग्रामीण मंडळ व त्यांच्या संलग्न उत्पादक घटक संस्था यांनी खादी व ग्रामीण मंडळामार्फत (परिमिष्ट पाच मधील अनुक्रमांक ३ समोरील दर्शविलेल्या वस्तू वगळता इतर वस्तूबाबत) निविदेत भाग घेतला असेल तर देय असतील. या शासन निर्णयानुसार आता राज्यातील लघुउद्योग घटकांची खालीलप्रमाणे वर्गवारी करण्यात आली असल्याने—

- (१) १५ टक्केपर्यंत किमती प्राधान्यास पात्र लघुउद्योग,
- (२) १० टक्केपर्यंत किमती प्राधान्यास पात्र लघुउद्योग,
- (३) ५ टक्केपर्यंत किमती प्राधान्यास पात्र लघुउद्योग,
- (४) किमती प्राधान्यास पात्र नसलेले लघुउद्योग.

यापुढे सदर महामंडळांनी आपल्याशी संलग्न असलेल्या लघुउद्योग घटकांची याप्रमाणे वर्गवारी करून वेगवेगळ्या निविदा भरणे बंधनकारक राहिल.

(क) राज्य शासनाच्या उद्योग संचालनालयाने नोंदणी केलेल्या लघुउद्योगांनाच सदर सवलती लागू आहेत.

(ड) किमती प्राधान्याचे तत्त्व हे परिच्छेद ११.२ मधील अटी पूर्ण करणाऱ्या लघुउद्योगांनाच लागू असेल.

(ड) प्रमाणित वस्तू म्हणून भारतीय मानक संस्थेने (ज्युरो ऑफ इंडियनस्टॅण्डर्ड्स यांनी) आय.एस.आय. किंवा बी.आ.एस. म्हणून प्रमाणित केलेल्या वस्तू.

परिमिश्रित अकरा

(परिच्छेद १०.६ पहावा)

लघुउद्योगांकडून वारेदीसाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या वस्तूंची यादी

- (१) अस्फाल्ट बॉयलर.
 (२) एअर-कॉम्प्रेसर (५ अश्वशक्तीचे, स्प्रेंग पॅटींगकरिता लागणारे)
 (३) पिण्याच्या पाण्यासाठी अल्युमिनियमच्या बाटल्या.
 (४) ऑटोमोबाईल रेडीएटर्स.
 (५) एअरसी/एसीएसआर कंडक्टर्स (१९ स्ट्रॅन्डसपर्यंत).
 (६) अंबसॉबन्ट कॉटन.
 (७) प्राणिचलीत गाड्या/अनिमल डिव्हन ग्रेडिफ्लस.
 (८) सुट केस, ग्रीफ केसेस, अँटच केसेस (प्लॅस्टीक ब्लो मोल्डेड सोडून).
 (९) अँडिटर/बोहम मिटर.
 (१०) ऑटोमोबाईल हेड लाईट.
 (११) हाताने, विजेवर चालणाऱ्या व प्राणिचलीत कृषीविषयक अवघारे व वस्तू.
 (१२) अल्युमिनियम बिल्डर्स व हाडवेअर विजागऱ्या (हिजेस)
 (१३) एअर कूलर्स.
 (१४) सायकलचे सुटे भाग.
 (१५) लाकूड कटाईसाठी लागणारे बँड सॉ ब्लेड्स.
 (१६) ६० लिटर क्षमतेपर्यंतचे बॅरल्ल व ड्रम्स.
 (१७) बॅटरी एलिमिनेटर्स.
 (१८) बूट पॉलिश.
 (१९) बिल्ले (बॅचिस).
 (२०) बॅंजेचे कापड.
 (२१) चावरी (बेडशीट्स).
 (२२) सर्व प्रकारचे ब्रश व ब्रुम्स.
 (२३) बिटूमिनाईड बॉटरपुफ पेपर.
 (२४) ब्लू प्रिंट पेपर व अमोनिया पेपर.
 (२५) ब्लॅकस्मिथ हूचे (नेकोटी).
 (२६) बेनझील बेन्सोएट.
 (२७) बोन मिल्स.
 (२८) ब्रश व ब्रुम्स.
 (२९) ब्लॉटींग पेपर.
 (३०) ब्लो मोल्डेड कंटेनर्स.
 (३१) बेकरी प्रॉबफ्ट्स.
 (३२) कॉक्स (नळ) व ब्लॉल्ह (झडप).
 (३३) सिमेंटच्या फरस्या (फ्लोरिंग टाईल्स).
 (३४) कंडघूट पाईप्स (घातूचे किंवा अघातूचे).
 (३५) कॉप्स (टोप्या व हॅट्स—सुती किंवा लोकरीच्या).
 (३६) सुती पट्ट्या व नाड्या.
 (३७) कॉय्यर फायबर/कॉय्यर यार्न.
 (३८) कॉय्यर मॅट्स आणि मॅट्रसेस.
 (३९) जडूच्या काड्या.
 (४०) कॉम्पोझेड पेपर व मोटर्स.
 (४१) कॉम्पोझीट कंटेनर्स.
 (४२) सिलींग रोसेस.
 (४३) कॉपर सल्फेट आणि कॉपर नॅप्थेनेट.
 (४४) कॉटन होशीअरी.
 (४५) कॉटन कांड ट्वीन.
 (४६) लोकरीच्या कांबळी.
 (४७) यर्मासिटर (क्लिन्किंग).
 (४८) कॉस्टॉर ऑईल (एरडेल).
 (४९) इतर कॉडजेस.
 (५०) कॉटन रोल्लस.
 (५१) सी.आय.डी. जॉइन्ट्स.
 (५२) १५ अश्वशक्तीपर्यंतचे डिझेल इंजिन आणि डिझेल इंजिनवर चालणारे १५ अश्वशक्तीपर्यंतचे व ३००० आरपीएमचे सेंट्रीफ्यूगल पंप.
 (५३) डेअरी इक्वीपमेंट्स मिल्स कॅन्स आणि स्ट्रॅन्ड्स.
 (५४) रेखा व गणिती उपकरणे आणि सर्व्हेक्षण उपकरणे (थिओलाईट व प्रिसिजन उपकरणे सोडून).
 (५५) तारबेचे शिकके (डेट स्टॅप).
 (५६) डिस्ट्रीब्युशन बोर्डे.
 (५७) डस्टर कॉटन.
 (५८) डस्ट बीन (कचऱ्याची टोपली).
 (५९) डायमेथील थायलेट.
 (६०) डायन्युटील थायलेट.
 (६१) ड्राईज—(अ) अँड्रो ड्राइज (डायरेक्ट अँड अँसिड).
 (ब) बेसिक ड्राईज.
 (६२) एक्सपांडेड मेटल्स.
 (६३) विजेवर चालणाऱ्या घरगुती वापराच्या वस्तू—रूम हिटर वॉटर हिटर, नॉन स्टोरेज इमर्शन टाईप—गीझर्स (इन्स्टे-टेनीअस टाईप्स ऑफ हिटर्स, हॉट एअर प्लॉनर्स, इलेक्ट्रिक स्टोव्हज, ऑल टाईप्स ऑफ मिक्सर्स, डोअर बेल्स, चिमस इलेक्ट्रिक केटल्स, टोस्टर्स, इलेक्ट्रिक आयन, रूम क्लीनर.
 (६४) इलेक्ट्रिक सोल्डरींग आयर्न.
 (६५) आयलेट्स.
 (६६) इलेक्ट्रिक ट्रान्समिशन लाईन हाडवेअर स्टील क्रॉस बार, क्रॉस आर्म क्लॅम्प, आचिंग आर्म, ब्रॅकेट्स, इ.
 (६७) एक्झॉस्ट मफलर्स.
 (६८) इमर्जन्सी लॅम्प्स.
 (६९) इलेक्ट्रिक फ्लॅश गन्स.
 (७०) फायर हायड्रंट्स. —
 (७१) फ्ल्युरोसॅट ट्यूब्स, बोकस, स्टॉटर, स्ट्रीट लाईट फिक्चरसह.
 (७२) फोल्डर्स (पेपर आणि प्लास्टीक).
 (७३) फिल्म स्पूलस आणि कॅन्स.
 (७४) फ्रॅच पॉलिश.
 (७५) फ्लशिंग सिस्टीम्स.
 (७६) फायर ब्रॉक्स.
 (७७) गनमेटल वशेस.

परिशिष्ट अक्षर-बालू

- (७८) गेज.
 (७९) गम पेपर पट्टी.
 (८०) गॉज क्लॉथ.
 (८१) ग्लास ऑप्प्युल्स.
 (८२) ग्रॉफिक कुसिबल्स—५०० नंबरपर्यंत.
 (८३) गॅस मॅन्टल्स.
 (८४) ग्रीस निपल्स, ग्रीस गन्स.
 (८५) ग्लू.
 (८६) हायड्रॉलिक व मेकॅनिकल जॅक्स, ३० टन क्षमतेपेक्षा कमी.
 (८७) हॅम्ब्रप्रैअर्स आणि इस्टर्स.
 (८८) हायपोडर्मिक निडल्स.
 (८९) हॅगर्स फॉर फायलींग सिस्टीम.
 (९०) हात अवजारे—लोहार काम/सुतार काम.
 (९१) हॅण्ड स्टॅण्डिंग मशीन.
 (९२) हॅण्ड नम्बरींग मशीन.
 (९३) हॅण्ड ग्लोव्हज (हातमोजे).
 (९४) हॅण्ड प्रेस.
 (९५) हाइड्रॉलिक कंट्री लेदर (सर्व प्रकारचे).
 (९६) होल्डॉल.
 (९७) हेल्मेट नॉन-मेटॅलिक.
 (९८) होस पाईप्स.
 (९९) हॅन्डर सॅक्स.
 (१००) आयर्न अॅण्ड स्टील ट्रंकस, बॉक्स सुट केसेस, किट बॉक्सस, ट्रेज मग, इस्ट्रीन, बाथ टन्स.
 (१०१) ऑफिस व हॉस्पिटलसाठी लागणारे आयर्न अॅण्ड स्टील अप्लायन्सेस.
 उदा.—स्टील रॅक्स-स्केलटन व एन्क्लोज प्रकाशनी, स्टील चेअर्स सर्व प्रकारच्या (रिक्वॉल्यूरींग) व टिल्टिंग चेअर्स वगळता, स्टील कॉट्स, स्टील बुक केसेस, स्टील कबईस, जॉकर्स, कार्डइन्डेक्स, कॉबिनेट्स, हॉस्पिटल्स. इन्स्ट्रुमेंट, क्रीब कॉबिनेट्स, बेड स्टॅण्ड्स, ड्रॉपसाईड अॅडल्ट कांट, फावलर बेड, मॅटरनिटी बेड वीथ साईड ग्रीन.
 (१०२) आयर्न/मिडल क्लेड, एल अॅंड टी डिस्ट्रीब्युटींग बॉक्सस, आय-सीडीपी अॅण्ड आयसीटीपी स्विचेस, किटकॉट प्युजेस अॅण्ड कट आऊट्स ब्रॅकेट्स होल्डस.
 (१०३) इन्सेप्टीसाईड्स अॅण्ड फॉर्म्युलेमन्स.
 (१०४) जॅकोनेट क्लॉथ.
 (१०५) लो टेन्शन इन्स्युलेटर्स अॅण्ड प्युजेस.
 (१०६) लीड स्केल.
 (१०७) लॅन्टर्न विक्स.
 (१०८) लॅटिक्स फोम स्पंज.
 (१०९) लॅम्प होल्डर्स.
 (११०) लेदर बॉक्सर्स.
 (१११) लेदर बेल्स, स्टीप्स, बॅग्स पर्सस, चामड्याच्या लहान शोभेच्या बस्तू, लेदर बूट, चप्पल, सॅडल, लेदर हार्नेस.
 (११२) लेदर सोल अॅण्ड अप्पर.
 (११३) लिन्सीड ऑईल.
 (११४) लुब्रिकेटर्स.
 (११५) लायटनींग अॅरिस्टर्स, २० के. व्ही. पर्यंत.
 (११६) मॅनहोल कव्हर्स अॅण्ड फ्रेम्स.
 (११७) मेटल बटन्स.
 (११८) एम. एस. पाईप फिटिंग्स (१०० एमएम व्यासापर्यंत).
 (११९) मेटॅलिक टेप्स.
 (१२०) एम. एस. अॅण्ड सी. आय. फ्रेम्स.
 (१२१) मेट्रिक वेल्स अॅण्ड मेझर्स, बॅलन्सेस स्केल्स (सामंतिफिक व इलेक्ट्रॉनिक बॅलन्सेस).
 (१२२) मिनिएचर बल्ब्स.
 (१२३) मेटल पॉलिश.
 (१२४) मेटल बॅजिन्स.
 (१२५) मच्छरदाणी.
 (१२६) मॅग्नेशियम सल्फेट.
 (१२७) मशीन स्कूज.
 (१२८) मशीन शांप वाइसेस.
 (१२९) मेजरींग टेप्स अॅण्ड स्टीक्स.
 (१३०) मोनोमिटर्स.
 (१३१) नट्स अॅण्ड बोल्ट्स.
 (१३२) नार्यलॉन स्टॉकिंग.
 (१३३) नेल कटर्स.
 (१३४) निकेल सल्फेट.
 (१३५) ऑर्डनरी बॅच वाइसेस.
 (१३६) इलेक्ट्रिक ओव्हन्स (घरगुती पद्धतीचे).
 (१३७) पेट्रोमॅक्स लॅन्टर्न्स (हरीकेन लॅन्टर्न्स सह), सिग्नल लॅम्प, विक्स अॅण्ड प्रेशर स्टोव्ह.
 (१३८) पी. व्ही. सी. अॅण्ड व्ही. आय. आर केबल्स.
 (१३९) फिनाईल.
 (१४०) पेन्स अॅण्ड वानिसेस अॅण्ड बॉयल ऑईल्स.
 (१४१) पंथींग मशीन.
 (१४२) पेपर पिन्स अॅण्ड क्लिप्स, सेफ्टी पिन्स, स्टॅण्डर पिन्स, पेपर कन्व्हर्शन प्रॉडक्ट्स, बॅग्स, एन्क्लव्जस आईस्क्रीन कप, सब्लीम्स.
 (१४३) पेपर बॅग्स, पेपर कप्स आणि पेपर सांसर्स (बग्रा).
 (१४४) पेपर बोर्ड कार्टेज, फोल्डर्स.
 (१४५) पेपर (कागदी लिफाफे) एन्क्लव्जस.
 (१४६) पेपर नॅपकिन्स.
 (१४७) पॉलिथिन बॅग्स.
 (१४८) प्लॉस्टिक बॅग्स अॅण्ड बटन्स.
 (१४९) प्लॉस्टिक पेपर अॅण्ड क्लॉथ.
 (१५०) पॉलिथिन फिल्म्स प्रॉडक्ट्स कलंडर प्रिंटेड फिल्म्स अॅण्ड बॅग्स इत्यादी.
 (१५१) पेन्टेड साईन बोर्ड्स, बुडन हॅमर्स, बुडन कीज केन अॅण्ड बांबू लीन, लॅन्टर्न पोल्स अॅण्ड लाठीज.
 (१५२) पेन्ट रिमुव्हर.
 (१५३) प्लॅस्टर ऑफ पॅरिस.
 (१५४) पोस्टल लेट सिल्स.
 (१५५) पी. व्ही. सी. फूटबेअर्स.
 (१५६) प्लास्टीक केन.
 (१५७) प्लेईंग कार्ड्स.
 (१५८) पोर्टेबल नाइट्रेट.

परिशिष्ट अकरा—समाप्त

- (१५९) पाँवर ट्रान्सफॉर्मर ११ के. व्ही. ते ३३ के. व्ही. मॅक्सीमम रेंज १०,००० के. व्ही. ए. पर्यंत.
- (१६०) पिलो कॉटन.
- (१६१) घटण्या व लोणची.
- (१६२) पी. व्ही. सी. पाईप्स १,८०० मिलीमिटर व्यासापर्यंत.
- (१६३) रिव्हेटस्.
- (१६४) रोलींग शटर्स.
- (१६५) आर. सी. सी. पाईप्स एनपी-१, एनपी-२-१२०० मिली-मिटर व्यासापर्यंत तसेच पी-१, पी-२, पी-३ इत्यादी वर्ग १८०० मिलीमिटर व्यासापर्यंत.
- (१६६) डी. सी. रेयुलेटर्स.
- (१६७) रेडिमेड गार्मेंटस्.
- (१६८) रिबन सिल्क अॅण्ड आर्ट सिल्क.
- (१६९) रस्ट अॅण्ड स्टेल प्रिव्हेंटींग/रिमुव्हिंग कॉम्पोझीशनम.
- (१७०) रबराईड गार्मेंटस्.
- (१७१) रबर ट्यूबींग (ब्रेडेड ट्यूबींग सोडून).
- (१७२) रबर होसेस आर्मंड (अनब्रेडेड) अॅण्ड कॉर्ड्स.
- (१७३) रब्र कॉटन.
- (१७४) रेझर्स.
- (१७५) रबर बलुन्स.
- (१७६) रेडिओ लो कॉस्ट (मिडियम वेव्ह बॅंड, कम्युनिटी रेडिओ रिसीव्हर्स).
- (१७७) स्टील बॉटर टॅकर्स.
- (१७८) स्टरीलायझर.
- (१७९) स्टीरप पंप्स.
- (१८०) स्पॅडस्, धमेली, बकेटस् केणीझ.
- (१८१) स्क्रू ड्रायव्हर्स.
- (१८२) सबमर्सिबल पंप्स रेसिप्रोकेटिंग पंप्स—दहा हाँसे पाँवरपर्यंत विजेवर चालणारे सेंट्रीफ्यूगल पंप्स (जेक्ट पंप सेट सहित) दहा हाँसे पाँवरपर्यंत.
- (१८३) स्टील व्हाँल्टस् तिजोरी व कॅश बाँक्स (स्टील).
- (१८४) मटण व खाद्यपदार्थ ठेवण्याकरिता लागणारी स्टीलची क्वाटे.
- (१८५) सोडियम सिलिकेट.
- (१८६) स्पोर्ट्स नेट.
- (१८७) सिलींग वॅक्स.
- (१८८) कॅची (सिझर्स) (सजिकल सिझर्स वगळून).
- (१८९) स्टॅप पॅड्स.
- (१९०) सॉल्ट ग्लेझ्ड पाईप्स.
- (१९१) सजिकल मोजे.
- (१९२) साकेट्स.
- (१९३) स्ट्रीट लाईट फिटिंग्ज.
- (१९४) स्टुटंट मायक्रोस्कोप.
- (१९५) स्टुडेड वायर.
- (१९६) स्टील मेझरींग टेम्स.
- (१९७) शॉवल्स.
- (१९८) स्वीचेस टबलर.
- (१९९) स्केल्स पेईंग व अरिथ्मेटिक.
- (२००) सोडियम नायटेट.
- (२०१) सायंटिफिक ड्रॅगोरेटरी ग्लास वेअर्स.
- (२०२) स्ववीअर्ड केज इन्व्हायन मॉटर्स.
- (२०३) सॅनिटरी टॉवल्स.
- (२०४) स्टील वूल.
- (२०५) चळम्यांच्या फ्रेम्स.
- (२०६) सॅनिटरी प्लॉवग फिटिंग्ज.
- (२०७) स्नॅप फास्टनर्स.
- (२०८) सेफटी मॅचेस.
- (२०९) बुटांच्या लेसेस्.
- (२१०) लाख शॅलॅक.
- (२११) सर्व प्रकारची स्क्रीन शोप.
- (२१२) सोप कार्बोलिक.
- (२१३) स्लीपींग बॅन्ज.
- (२१४) स्टोन मेटल.
- (२१५) टीन कॅनेटर्स, टीन ट्रेज, टीन मेस.
- (२१६) टर्की रेड ऑईल.
- (२१७) टारपोलिन आणि कॅनव्हास बॅन्ज.
- (२१८) टॅकमेटॅलिक.
- (२१९) टायर्स आणि ट्यूब्स (सायकल).
- (२२०) टूथ पावडर.
- (२२१) टेबल नाईव्हज्.
- (२२२) सर्व प्रकारची भांडी (युटेन्सिल्स)—
ब्रास, कॉपर, अॅल्युमिनियम, स्टेनलेस स्टील.
- (२२३) छव्या.
- (२२४) व्हाल्टेज स्टॅबीलायझर्स.
- (२२५) व्हील बॅरोज, हस्तचलित ट्रॉलीज, पिण्याच्या पाण्याकरिता ट्रॉलीज, ड्रायट फूड ट्रॉलीज, औषधांच्या ट्रॉलीज, सजिकल उपकरणांच्या ट्रॉलीज, स्ट्रॅचर ट्रॉलीज.
- (२२६) वॉटर मीटर्स.
- (२२७) वायरनेल्स, स्टॅडेड वायर पॅन्ट पीन्स, फाटेरी तारा ह्यासारखी तारेची उत्पादने.
- (२२८) वॉशिंग सोप.
- (२२९) वूलन ब्लॅकेटस्, हॉस्पिटल वूलन ब्लॅकेटस्.
- (२३०) मेणबत्त्या.
- (२३१) वुडन पॅकींग केसेस.
- (२३२) वॅक्सड पेपर.
- (२३३) लाकडी विद्युत उपकरणे—बॅटवस् राऊंड ब्लीकस् बोर्ड (प्लेन वानिषड आणि रंगवलेले केसिंग व कॉपिंग).
- (२३४) लाकडी फनिचर.
- (२३५) लिहिण्याकरिता शाई (फाऊंटन पेन व बॉलपेनची शाई वगळून) स्टॅपपॅडची शाई (मुद्रणाकरिता लागणारी तसेच मार्कींगकरिता लागणारी पक्की शाई ह्यासारखी विशिष्ट शाई वगळून).
- (२३६) विंड शिल्ड वायपर्स (फुक्त आम आणि ब्लेड्स).
- (२३७) विविध प्रकारचे वॉशर्स.
- (२३८) वुडन विनिअर्स.
- (२३९) झिप फास्टनर्स-मेटॅलिक-बाँब मेटॅलिक.
- (२४०) झिक सल्फेट.
- (२४१) अॅल्युमिनियम बाँक्सेस.

परिशिष्ट बारा

(परिच्छेद १०.७ पहावा)

लघुउद्योगकांसाठी विशेष सवलती

विकास आयुक्त (उद्योग) व भांडार खरेदी अधिकाऱ्याकडे मान्यवर पुरवठादार म्हणून ज्या पुरवठादारांस नोंदणी करावयाची असेल त्यांच्याकडून नोंदणी शुल्क म्हणून रु. १०,००० (रुपये दहा हजार मात्र) ची अनामत रक्कम खालीलप्रमाणे कोणत्याही एका प्रकारात घेण्यात यावी. नोंदणीकृत सहकारी संस्थांच्या बाबतीत पुरवठादार म्हणून नोंदणी करताना ही रक्कम रु. ५,००० (रुपये पाच हजार मात्र) एवढी असेल.

- (अ) विकास आयुक्त, उद्योग व भांडार खरेदी अधिकारी यांच्या नावाने दिलेली दर्शनी हुंडी.
 (ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या संमतीसह अनुसूचित बँकांनी दिलेली ३ वर्ष मुदतीची बँक गॅरंटी.
 (क) विकास आयुक्त (उद्योग) व भांडार खरेदी अधिकाऱ्यांना तारण ठेवलेली राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, राष्ट्रीय संरक्षण प्रमाणपत्रे आणि पोस्टाची बचत बँक खाती.

२. खालील नमूद केलेल्या पुरवठादारांना नोंदणी शुल्क, अनामत रक्कम भरण्यापासून सूट देण्यात आली आहे:—

- (१) महासंचालक, पुरवठा व विल्हेवाट, नवी दिल्ली यांच्याकडे नोंदणी झालेले व ज्यांचे संबंधित मालाचे उत्पादक उद्योग घटक महाराष्ट्र राज्यात अस्तित्वात आहेत असे पुरवठादार.
 (२) महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, अर्धशासकीय व जिल्हा परिषदांच्या संस्था आणि मध्यवर्ती शासन व इतर सर्व राज्य शासनाच्या अंगीकृत व्यवसाय संस्था (यांच्यासाठी अशा संस्था प्रत्यक्षात उत्पादित करित असलेल्या वस्तूसाठी).
 (३) उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य यांचेकडे लघुउद्योग म्हणून नोंदणी झालेल्या घटकांसाठी त्यांच्या स्थायी लघु-उद्योग नोंदणी पत्रात नमूद केलेल्या उत्पादित वस्तूकरिता.

बयाना रक्कम

दरपत्रके सादर करताना दरपत्रकासोबत पुरवठा करावयाच्या साहित्याच्या किमतीच्या शेकडा ३ टक्के रक्कम किंवा कमाल रु. ५,००० (रुपये पाच हजार फक्त) बयाना म्हणून रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया यांचेकडे चलनाद्वारे भरावे व चलनाची प्रत निविदेबरोबर सादर करावी, किंवा अनुसूचित बँकावर दिलेल्या रोखीत दर्शनी हुंडीच्या स्वरूपात विकास आयुक्त (उद्योग) व भांडार खरेदी अधिकाऱ्यांच्या नावाने पुरवठादाराने भरावी.

२. खाली नमूद केलेल्या पुरवठादारांना बयाना रक्कम भरण्यापासून सूट देण्यात आली आहे:—

- (१) ज्या पुरवठादारांना नोंदणी शुल्क अनामत रक्कम भरण्यापासून सूट देण्यात आली आहे असे पुरवठादार.
 (२) राष्ट्रीय लघुउद्योग महामंडळ व लघुउद्योग सेवा संस्था, मध्यवर्ती शासन यांच्याकडे नोंदणी झालेले लघुउद्योग उत्पादक (फक्त त्यांचे स्वतःचे उत्पादित साहित्य).
 (३) मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडे नोंदणी झालेले पुरवठादार/व्यापारी.

जमानत ठेव

सर्व यशस्वी पुरवठादारांकडून पुरवठा व्हावयाच्या साहित्याच्या किमतीच्या ३ टक्के रक्कम जमानत ठेव म्हणून घेण्यात यावी ही ठेव नोंदणी शुल्क अनामत रक्कम ज्या स्वरूपात घेण्यात येते, त्यापैकी कुठल्याही स्वरूपात घेण्यास मुभा राहिल. तथापि, तातडीच्या खरेदी पद्धतीनुसार जेव्हा खरेदी केली जाईल त्यावेळी पुरवठा व्हावयाच्या साहित्याच्या किमतीच्या ५ टक्के रक्कम जमानत ठेव म्हणून घेण्यात यावी. अशा खरेदी पद्धती पुरवठा कालावधी कमी असल्याने व अधिक जोखीम असल्याने खबरदारी म्हणून अशी वाढ आवश्यक ठरते. कोणत्याही परिस्थितीत जमानत ठेव व करारपत्र या बाबी पूर्ण केल्याखेरीज अंतिम मागणी आदेश देण्यात येऊ नये.

अशी जमानत ठेव विकास आयुक्त (उद्योग) व भांडार खरेदी अधिकाऱ्यांच्या नावे कोणत्याही एका वरील स्वरूपात घेण्यात यावी. खाली नमूद केलेल्या पुरवठादारांना जमानत ठेव भरण्यापासून मुक्त केले आहे:—

(अ) महासंचालक, पुरवठा व विल्हेवाट, नवी दिल्ली यांचेकडे नोंदणी झालेले व महाराष्ट्रात कारखाने अस्तित्वात असलेले पुरवठादार.

(ब) विकास आयुक्त (उद्योग) व भांडार खरेदी अधिकाऱ्यांनी तयार केलेल्या पुरवठादारांच्या मान्यवर यादीतील पुरवठादार फक्त रु. २५,००० (रुपये पंचवीस हजार मात्र) पर्यंतच्या साहित्यासाठी.

(क) उद्योग संचालनालय यांचेकडे लघुउद्योग म्हणून नोंदणी झालेल्या घटकांना व महाराष्ट्र खादी व ग्रामोद्योग मंडळाशी संलग्न अथवा नोंदणीकृत असलेल्या घटकांसाठी रु. ५०,००० पर्यंतच्या खरेदी किमतीवर.

वरील (क) नुसार रु. ५०,००० पेक्षा जास्त खरेदी किंमत असेल तर खरेदी किमतीच्या ३ टक्के प्रमाणे जमानत ठेव जागरण्यात येईल व या जमानत ठेवीची नोंदणी रु. ५०,००० (रुपये पंचवीस हजार फक्त) पर्यंत राहिल.

परिशिष्ट बारा—बालू

२. पुरवठादाराने मालाचा पुरवठा उचित प्रकारे केल्याबाबत "ना हरकत प्रमाणपत्र" मागणीकार आल्याकडून प्राप्त झाल्यावर जमानत ठेव पुरवठादारास परत दिली जावी असे शासनाचे आदेश होते. या आदेशात आता खालीलप्रमाणे बदल करण्यात येत आहे:—

"दर कराराचा बॉरंटी कालावधी एक वर्षाचा असल्याने हा कालावधी संपेपर्यंत जमानत रक्कम परत करण्यात येऊ नये. त्यासाठी समादेशकाने पुरवठी झाल्यावर सहा महिन्यांचे आत पुरवठादारविरुद्ध काही तक्रार असल्यास मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेस कळवावी. त्या सहा महिन्यांच्या कालावधीत समादेशकांकडून तक्रार आली नाही तर १ वर्षाच्या बॉरंटी कालावधीनंतर इंडेन्सिटी बॉंड घेऊन पुरवठादाराची जमानत ठेव परत करण्यात यावी व अशी अट दर कराराच्या दरपत्रात घालण्यात यावी. संख्या कराराचे बाबतीत ना हरकत प्रमाणपत्र आल्याखेरीज आणि/किंवा बॉरंटी कालावधी संपेपर्यंत तक्रार न आल्यास जमानत ठेव परत करावी."

तसेच ही अट नोंदणी ठेव परत करण्यासाठी नोंदणी पत्रामध्ये घालावी व सहा महिन्यांच्या कालावधीत काही तक्रार न आल्यास इंडेन्सिटी बॉंड घेऊन नोंदणी ठेव परत करण्यात यावी.

निविदांबाबत स्वीकृती आदेश रवाना झाल्यानंतर निविदा चौकशीसोबत आलेल्या सर्व बयाणा रक्कम त्वरित परत कराव्यात.

३. सदर शासन निर्णयानुसार खरेदीसाठी कोषागारातून संक्षिप्त विलावर रकमा काढताना सर्व आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांना "प्रस्तुत खरेदी करतांना शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक भा.सं. १०८८/(२५१२)/उद्योग-६, दिनांक २ जानेवारी १९९२ मधील आदेशांचे पालन करण्यात आले आहे, असा दाखला देणे आवश्यक राहिल. राज्यातील संबंधित कोषागार अधिकाऱ्यांना वित्त विभागामार्फत अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, विकास आयुक्त (उद्योग) व भांडार खरेदी अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई यांच्या माध्यमांशिवाय खरेदी करण्यात आलेल्या साहित्याच्या किमती अदा करण्यासाठी जी विले सादर केली जातील त्यावर बरीलप्रमाणे प्रमाणपत्र दिले असल्याची झालेखना केल्याशिवाय विलाची रक्कम अदा करू नये.

परिशिष्ट तेरा

(परिच्छेद १२ पहावा)

राज्य शासन/शासनाचे उपक्रम/सांविधिक संस्थांच्या खरेदी कार्यक्रमांमध्ये प्राधान्य

१९८८ योजनेखाली ज्या पात्र प्रकल्पांना कार्यान्वयन अधिकरणाने आवश्यक पात्रता प्रमाणपत्रे दिली आहेत त्यांना अधिमार्ग वागणूक देण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय क्रमांक एस्पीओ. १०७७/१३०९५९/आयएनडी-६, दिनांक ९ ऑगस्ट १९७७ च्या परिशिष्ट १ मध्ये सूचित राज्य शासन आणि राज्य शासनाचे उपक्रम आणि सांविधिक संस्था अशा पात्र आणि भाव सांगणाऱ्या प्रकल्पांकडून मागणी प्रपत्रकाच्या प्रमाणाच्या ३३ प्रतिशत खरेदी जाहीर स्पर्धात्मक निविदांमध्ये मान्य असलेल्या कमीत कमी किमतीला करतील.

हे प्रोत्साहन व्यापारी तत्त्वावर उत्पादन सुरू झाल्यापासून खालील कालावधीसाठी उपलब्ध असेल:—

गट "ब" क्षेत्र	गट "क" क्षेत्र	गट "ड" क्षेत्र	आद्यप्रवर्तक उद्योग आणि विनाउद्योग विस्था
३ वर्षे	५ वर्षे	७ वर्षे	९ वर्षे

तालुक्यांचे गटवार वर्गीकरण

जिल्हा	तालुका	१ ऑक्टोबर १९८८ ते ३० सप्टेंबर १९९० पर्यंत वर्गीकरण	१ ऑक्टोबर १९९० ते ३० सप्टेंबर १९९३ पर्यंत वर्गीकरण
(१)	(२)	(३)	(४)

१. मुंबई विभाग

(१) बृहन्मुंबई

... बृहन्मुंबई

अ

ब

जिल्हा	तालुका	१ ऑक्टोबर १९८८ ते ३० सप्टेंबर १९९० पर्यंत वर्गीकरण (३)	१ ऑक्टोबर १९९० ते ३० सप्टेंबर १९९३ पर्यंत वर्गीकरण (४)
(१)	(२)	(३)	(४)

२. कोकण विभाग

(२) ठाणे	ठाणे	अ	अ
	भिवंडी	अ	अ
	कल्याण	अ	अ
	उल्हासनगर	अ	अ
	वसई (मुंबई महानगर प्राधिकरणाच्या हद्दीमधील)	अ	अ
	वसई (मुंबई महानगर प्राधिकरणाच्या हद्दीबाहेरील)	क	क
	पालघर	क	क
	बहाणू	क	क
	तलासरी	क	क
	अम्हार	क	क
	मोसाडा	क	क
	वाडा	क	क
	शहापूर	क	क
	मुरबाड	क	क
(३) रायगड	पनवेल (मुं. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	पनवेल (मुं. म. प्रा. बाहेरील)	क	क
	सांलापूर (मुं. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	सांलापूर (मुं. म. प्रा. बाहेरील)	क	क
	रोहा	क	क
	अलिबाग (मुं. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	अलिबाग (मुं. म. प्रा. बाहेरील)	क	क
	कर्जत (मुं. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	कर्जत (मुं. म. प्रा. बाहेरील)	क	क
	पेण (मुं. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	पेण (मुं. म. प्रा. बाहेरील)	क	क
	उरण	क	क
	सुखानड	क	क
	म्हसळ	क	क
	श्रीवर्धन	क	क
	माणगाव	क	क
	महाड	क	क
	मुक्क	क	क
	पोलादपूर	क	क
(४) रत्नागिरी	रत्नागिरी	क	क
	संपूर्ण जिल्हा (रत्नागिरी तालुक्या- व्यतिरिक्त)	क	क

परिशिष्ट तेरा—नालू

जिल्हा	तालुका	१ ऑक्टोबर १९८८ ते ३० सप्टेंबर १९९० पर्यंत वर्गीकरण	१ ऑक्टोबर १९९० ते ३० सप्टेंबर १९९३ पर्यंत वर्गीकरण
(१)	(२)	(३)	(४)
(५) सिध्दपूर	संपूर्ण जिल्हा	इ	इ
३. पुणे विभाग			
(६) पुणे	पुणे शहर	अ	अ
	हवेली (पुणे महानगर प्राधिकरणाच्या हद्दीमधील)	अ	अ
	हवेली (पु.म.प्रा. बाहेरील)	क	ब
	खेड (पु. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	खेड (पु. म. प्रा. बाहेरील)	ड	ड
	मुळशी (पु. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	मुळशी (पु. म. प्रा. बाहेरील)	क	ब
	मावळ (पु. म. प्रा. मधील)	अ	अ
	मावळ (पु. म. प्रा. बाहेरील)	क	ब
	इंदापूर	ड	क
	भोर	क	ब
	जुन्नर	अ	क
	सिरूर	अ	क
	दौंड	क	क
	बारामती	क	क
	पुरंदर	ड	क
	वेल्ले	अ	क
	आंबेगाव	ड	ड
(७) सोलापूर	सोलापूर (उत्तर) (चिंचोळी औद्योगिक क्षेत्राव्यतिरिक्त)	क	क
	माळशिरस	क	क
	अक्कलकोट	ड	ड
	बार्शी	ड	ड
	सोलापूर (दक्षिण)	ड	ड
	मोहोळ	ड	ड
	चिंचोळी औद्योगिक क्षेत्र (उत्तर सोलापूर आणि मोहोळ तालुक्यातील)	ड	ड
	मंगळवेढे	ड	ड
	पंढरपूर	ड	ड
	सांगोला	ड	ड
	करमाळा	ड	ड

परिशिष्ट तेरा—बालू

जिल्हा	तालुका	१ ऑक्टोबर १९८८ ते ३० सप्टेंबर १९९० पर्यंत वर्गीकरण (३)	१ ऑक्टोबर १९९० ते ३० सप्टेंबर १९९३ पर्यंत वर्गीकरण (४)
(१)	(२)		
(८) सातारा ..	कोरेगाव ..	ड	क
	सातारा ..	ड	क
	कराड ..	क	क
	फलटण ..	क	क
	वाई ..	ड	क
	खंडाळा ..	ड	ड
	माण ..	ड	ड
	पाटण ..	ड	ड
	खटाव ..	ड	ड
	जावळी ..	ड	ड
	महाबळेश्वर ..	ड	ड
(९) सांगली ..	खानापूर ..	ड	क
	मिरज ..	क	क
	संपूर्ण जिल्हा (खानापूर आणि मिरज तालुक्यांव्यतिरिक्त)	ड	ड
(१०) कोल्हापूर ..	शिरोळ ..	क	क
	हातकणंगले ..	क	क
	करवीर ..	क	क
	संपूर्ण जिल्हा (शिरोळ, हातकणंगले आणि करवीर तालुक्यांव्यतिरिक्त)	ड	ड
	४. नाशिक विभाग		
(११) नाशिक ..	नाशिक ..	ब	ब
	मालेगाव ..	क	ब
	सिन्नर ..	ड	क
	बागलाण ..	ड	क
	येवले ..	ड	क
	निफाड ..	क	क
	पेठ ..	ड	ड
	दिंडोरी ..	ड	ड
	सुरगाणा ..	ड	ड
	कळवण ..	ड	ड
	चांदवड ..	ड	ड
	नांदगाव ..	ड	ड
	इगतपुरी ..	ड	ड
(१२) अहमदनगर ..	अहमदनगर ..	क	ब
	संगमनेर ..	क	ब
	श्रीरामपूर ..	क	ब
	कोपरगाव ..	क	ब

जिल्हा	बाबत	१ ऑक्टोबर १९८८ ते ३० सप्टेंबर १९९० पर्यंत वर्गीकरण	१ ऑक्टोबर १९९० ते ३० सप्टेंबर १९९३ पर्यंत वर्गीकरण
(१)	(२)	(३)	(४)
(१२) अहमदनगर—चालू	अकोला	ड	क
	राहुरी	क	क
	पाचडी	ड	ड
	जामखेड	ड	ड
	कर्जत	ड	ड
	श्रीगोंदे	ड	ड
	पारनेर	ड	ड
	नेवासे	ड	ड
	झेगाव	ड	ड
(१३) मुळे	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(१४) जळगाव	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
५. अमरावती विभाग			
(१५) अमरावती	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(१६) अकोला	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(१७) बुलढाणा	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(१८) भवतमाळ	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
६. नागपूर विभाग			
(१९) नागपूर	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२०) भंडारा	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२१) बर्धा	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२२) चंद्रपूर	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२३) गडचिरोली	विनाउद्योग जिल्हा		
७. औरंगाबाद विभाग			
(२४) औरंगाबाद	औरंगाबाद (बळूज औद्योगिक क्षेत्रा- व्यतिरिक्त) उर्वरित जिल्हा (बळूज औद्योगिक क्षेत्रासह).	क ड	क ड
(२५) जालना	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२६) परभणी	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२७) नांदेड	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२८) उस्मानाबाद	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(२९) लातूर	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड
(३०) बीड	संपूर्ण जिल्हा	ड	ड

टीप.—(१) औरंगाबाद किंवा नागपूर तालुक्यांत येणारे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे संपूर्ण बळूज औद्योगिक क्षेत्र आणि नागपूर (उत्तर) किंवा मोहोळ तालुक्यात येणारे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे संपूर्ण चिंचोळी औद्योगिक क्षेत्र यांचे १९८८ प्रोत्साहन योजनाअंतर्गत प्रोत्साहनकर्ता "ड" गटात वर्गीकरण करण्यात आले आहे.

(२) औरंगाबाद विभाग तालुक्या वरील वर्गीकरण १ ऑक्टोबर १९९० पासून होणारा बदल दर्शवितो.

परिशिष्ट चौथा

(परिच्छेद १४ पहावा)

निर्णय झालेल्या शासकीय आदेशांची यादी

क्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
1	साहित्य खरेदी—लघुउद्योग, सहकारी उत्पादक संस्था, इत्यादींकडून साहित्य खरेदीबाबतची कार्यवाही.	शासन निर्णय, उ.व.का.वि. क्र. एमपीओ.१०६६/१७९२१ उद्योग-३, दिनांक १५ मार्च १९६९.
2	Stores Purchase, Purchase from Small Scale Industry, Government Aided Institution.	I. & L.D. Circular No. SPO. 1071/38933-IND.(B), dated 27th July 1971.
3	Co-operative Industrial Societies at Sangli, Yeotmal and Nanded—Price preference to the products of.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1071/28718/IND-I(B), dated the 2nd May 1972.
4	साहित्य खरेदी—लघुउद्योग सहकारी उत्पादक संस्था, इत्यादींकडून खरेदी करण्याबाबत.	शासन निर्णय, उ. व. का. वि. क्र. एमपीओ.१०७२/३१८८६-उद्योग/१(ब), दिनांक २२ मे १९७२.
5	लघुउद्योग सहकारी उत्पादन संस्था इत्यादींकडून साहित्य खरेदी करण्याबाबत.	शासन निर्णय, उ. व. का. वि. क्र. एमपीओ.१०७२/२४५०४-उद्योग-१(अ), दिनांक २६ सप्टेंबर १९७३.
6	Central Stores Purchase Organisation—Purchases of Stores from Small Scale Industries Units—Preferential treatment under Government Purchase Programme.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1073/10258/IND.I(A), dated the 31st March, 1973.
7	साहित्य खरेदी—लघुउद्योग सहकारी उत्पादन संस्था, इत्यादींकडून साहित्य खरेदीबाबतची कार्यवाही.	दुरुस्तीपत्रक, उ. व. का. वि. क्र. एमपीओ.१०६६/५०४५१-उद्योग-१ (अ), दिनांक २१ जुलै १९७३.
8	Central Stores Purchase Organisation—Procedure for purchase of stores from the Small Scale Industries Units registered with the Central Stores Purchase Organisation.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1073/39432/IND-I(A), dated 27th December 1973.
9	Central Stores Purchase Organisation—Procedure for purchase of Stores from the Small Scale Industries Units registered with the Central Stores Purchase Organisation etc. Security Deposit in respect of Stree Seva Sahakar Sangh Ltd.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO 1073/19570/IND-I(A), dated 24th April 1974.
10	साहित्य खरेदी—लघुउद्योग सहकारी उत्पादन संस्था इत्यादींकडून साहित्य खरेदी करण्याबाबत.	दुरुस्तीपत्रक, उ. व. का. वि. क्र. एमपीओ.१०७२/२०५६९-उद्योग-१ (अ), दिनांक २९ जून १९७४.
11	साहित्य खरेदी—लघुउद्योग सहकारी उत्पादन संस्था इत्यादींकडून साहित्य खरेदी करण्याबाबतची कार्यवाही.	शा. परिपत्रक, उ. व. का. वि. क्र. एमपीओ.१०७१/१०१०३१/(२३७)/उद्योग-६, दिनांक १ सप्टेंबर १९७३.
12	Directives regarding purchase and/or Price preference to and reservation of purchases from SSI Units, etc. To the State Government Undertakings including Statutory Bodies, etc.	Government Resolution, I.E. & L.D. No. SPO. 1070/130959/IND-6, dated the 9th August 1977.
13	Price preference to the State Sector Undertakings under the Control of the Government of Maharashtra.	Government Resolution, I.E. & L.D. No. SPO. 1077/133965/IND, dated the 1st September 1977.
14	Directives regarding purchase and/or Price Preference to and reservation of purchases from SSI Units, etc. To the State Government Undertakings including Statutory Bodies etc.	Government Resolution, I.E. & L.D., No. SPO. 1077/144571/IND-6, dated 1st December 1977.
15	Directives regarding purchase and/or Price Preference to and reservation of purchases from SSI Units, etc. To the State Government Undertakings including Statutory Bodies, etc.	Government Resolution, I.E. & L.D., No. SPO. 1077/61154/IND-6, dated 17th February 1978.

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
II. Reservation of Items		
16	शासनाच्या कापडविषयक गरजा भागविणे, बंडेज क्लॉथ, जॅकोनेट क्लॉथ, सर्जिकल गॉज, इत्यादींच्या खरेदीबाबत.	शा.नि. उ. व का.वि.क्र. एसपीओ. १०६८/२९६५४-उद्योग-३ दिनांक १९ जुलै १९६८.
17	Purchase of Bandage and Guage Cloth, for meeting Government's Cloth requirements.	Circular, I. & L.D. No. SPO. 1071/39447/IND,I(B) dated the 18th August 1971.
18	Purchase of Bandage and Guage Cloth, for meeting Government's Cloth requirements.	Circular, I. & L.D. No. SPO. 1067/48776/IND-III, dated 13th September 1967.
19	Purchase of Bandage and Guage Cloth, for meeting Government's Cloth requirements.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO: 1958/IND-III, dated the 29th July 1961.
20	Central Stores Purchase Organisation—Procedure for, purchase of Chalk Sticks from the—	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1072/14140/IND-I(B), dated the 16th March 1973.
21	Women's Co-operatives—Reservation of articles to be purchased exclusively from by the Central Stores Purchase Organisation.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1072/14339/IND-I(B), dated the 23rd March 1973.
22	Women's Co-operative—Reservation of articles to be purchased exclusively from by the CSPO.	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1072/28422/IND-I(A), dated the 18th October 1973.
23	Direct purchase of articles manufactured by Production Centres of Maharashtra State Khadi and Village Industries Board at Chandrapur.	Circular, I. & L.D. No. SPO. 1067/18940/IND-III, dated the 15th March 1967.
24	Central Stores Purchase Organisation—Procedure for the purchase of stores through the—	Circular, I. & L.D. No. SPO. 2264/IND-III, dated the 5th January 1965.
25	Articles to be purchased from the Workshop for the Blind, Worli, Bombay.	Government Letter, I. & L.D. No. SPO. 1066/30239/IND-III, dated the
26	जुन्या बुर्खा वोरेंची विणार्ई मेहुताना याचा दर	शा.नि., उ. व का.वि. क्र. भाससं. १०७६/२३४७०/उद्योग-३, दिनांक २२ मे १९६७.
27	Recanning of chairs/Furniture fixing the rate of—	Government Resolution, I. & L.D. No. SPO. 1073/308/IND-5, dated the 13th December 1975.
28	Direct purchase of articles manufactured by the Training-cum-Production Centre for Ex-Servicemen, Satara.	Circular, I. & L.D. No SPO. 1067/51091/IND-III, dated 28th September 1967.
29	Central Stores Purchase Organisation—Procedure for the purchase of stores through the—	Circular, I. & L.D. No. SPO. 1063/IND-III, dated the 12th December 1963.
30	महाराष्ट्र बांदी आणि ग्रामोद्योग मंडळाच्या उत्पादन केंद्री तयार केलेल्या साहित्याची परस्पर खरेदी.	शा. दुस्तीपत्रक, उ. व का.वि.क्र एसपीओ.१०६७/६७३८५-उद्योग-३, दिनांक २९ नोव्हेंबर १९६८.
31	Purchase of articles manufactured by the Munchorjee Nourojce Banajee Industrial Home for the Blind, Jogeshwari, Bombay.	Circular, I. & L.D. No. SPO. 1065/24642/IND-III dated 20th April 1966.
32	छत्र्यांची खरेदी, छत्री उत्पादन सहकारी संस्था, कर्जत व छत्री उत्पादन केंद्र, कोल्हापूर जिल्हा परिषद, कोल्हापूर यांच्यासाठी राखीव साठा.	शा.जापन, उ. व का.वि. क्र. एसपीओ. १०७९/३५६९३-उद्योग-१ (अ), दिनांक ५ नोव्हेंबर १९७३.
33	Purchase of Jail-made articles by Government Departments.	Government Letter, I. & L.D., dated 14th January 1974.

परिशिष्ट चौदा—बालू

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
34	Purchase of Jail-made articles by Government Departments. Recommendation made by the Administrative Reorganisation Commission Heble (Commission).	Circular, Home Department, No. MIS. 5171/26701/ (338/)XVI, dated 23rd August 1973.
35	Procedure for purchase of G.C.Y. Yarn by Government Departments.	Government Resolution, I.E. & L.D., No. SPO. 1076/52093/(3047)/IND-6, dated 23rd September 1976.
36	Khadi Purchase of —for meeting Government's cloth requirements.	Circular, I & L. D., No. SPO. 1961/IND-III, dated the 21st April 1961.
37	Clarification regarding Khadi	Circular, I. & L. D., No. SPO. 1061/IND-III, dated the 28th November 1961.
38	Purchase of Khadi-Certified by the All India Khadi Commission.	Circular No. SPO. 1070/42914/IND-III, dated the 6th August 1970.
39	Khadi—Purchase of—for meeting Government Cloth Requirements.	Government Resolution, I. & L. D. No. SPO. 1057-IND-II, dated the 22nd January 1958.
40	Recommendations of the Tidke Committee regarding use of handloom cloth where Khadi is not used—Implementation of—	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1069/30057/IND-I(B), dated the 11th October 1972.
41	Uniforms to Class IV Servants	Government Resolution, I. & L. D., No. SPO. 1074/28604/IND-I(A), dated the 1st June 1974.
42	Uniforms to Class IV Servants	Corrigendum, I. E. & L. D., No. SPO. 1077/129851/IND-6, dated the 16th August 1977.
43	Dispersal of Industries, Package Scheme of Graded—Incentives—Revision of—	Government Resolution, I. E. & L. D., No. IDA. 7076/6212(5)/IND-8, dated the 18th January 1977.
44	Marketing Assistance to units from developing areas	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1076/109460/(C.S.P.O.)/IND-6, dated 30th January 1978.
45	Incentives for the Industrial Units in Small Scale Sector—Purchase of Steel.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1075/47756/LAB-1, dated 6th July 1976.
46	Appointment of panel for the purchase of X-Ray machine.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1065/23808/IND-III, dated 19th April 1966.
47	Purchase of stationery required urgently by Director, Government Printing and Stationery for Election.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1066/59718/IND-III, dated the 5th November 1966.
48	Inspection of goods, on arrival of consignment at the Consignee's end.	Circular, I. E. & L. D., No. SPO. 1065/56002/IND-III, dated the 5th November 1965.

परिशिष्ट चौथा—बाल

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
49	Inspection of goods on arrival of consignment at the Consignee's end.	Circular, I. & L. D., No. SPO. 1069/130687/BUD/IND-III, dated 28th June 1969.
50	Tender Forms issued by the Central Stores Purchase Organisation, Bombay—Levy of fees for—	Government Resolution, I. & L. D., No. SPO. 100/10227-G, dated 28th June 1957.
51	Metric Weights and Measures. Use of—from 1st October 1960.	Circular, I. & L. D., No. WMA. 2860/IND-III, dated the 22nd June 1960.
52	Sales Tax—Payment of —In respect of Purchases made by the Government Departments.	Circular, E. F. D. No. STA. 1060/A-1261/XIII, dated the 21st June 1961.
53	Goods bearing Indian Standards Institution Certification Marks—Grant of preference to in purchase of stores for Government purpose.	Circular, I. & L. D., No. SPO. 1072/32108/IND-I/(B), dated the 17th June 1972.
54	Purchase of stores against the rate contracts fixed by the Director General, Supplies and Disposal, New Delhi—permission to fix parallel rate contract for spare part of vehicles—by the Industries Commissioner and Central Purchasing Officer, Bombay.	Government Resolution, I. & L. D., No. SPO. 1072/36620/IND-I(B), dated the 29th July 1972.
55	Distribution of Photogoods	Government Letter, I. & L. D., No. SPO. 1073/13854/IND-I(B), dated the 10th April 1973.
56	Prices fixed by the Statutory bodies appointed by the Government of India.	Government Letter, I. & L. D., No. SPO. 1074/20224/IND-A(A), dated 23rd April 1974.
57	Refund of Security deposits to the suppliers by the Industries Commissioner and Central Purchasing Officer, Bombay.	Circular, I. & L. D., No. SPO. 1072/21482/IND-I(A), dated the 23rd July 1974.
58	Central Stores Purchase Organisation—Principles Governing repeat orders to be placed by—	Government Resolution, I. & L. D., No. SPO. 1067/26889/IND-III, dated 14th June 1968.
59	Central Stores Purchase Organisation—Principles Governing repeat orders to be placed by—	Government Resolution, I. & L. D., No. SPO. 1973/11358/IND-I(A), dated the 6th February 1974.
60	Participation of M.S.S.I.D.C. on behalf of SSI units in the tender enquiry for purchase of stores.	Government Circular, I.E. & L. D., No. SPO. 1078/71094/IND-6, dated 3rd July 1978.
61	Directives reg. purchase and/or price preference to and reservation of purchases from SSI units, etc.—To the State Government Undertakings including statutory bodies, etc.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1078/84722/IND-6, dated 9th August 1978.
62	Placing of firm order only after taking a Security deposit and executing a formal agreement.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1075/9082/1978/(CSPO Case No. 236)/IND-6, dated 17th November 1978.
63	Facilities available to SSI Units.—Co-ordination for Marketing problem of SSI units.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1078/61800/CSPO. 855/IND-6, dated 24th January 1979.

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
64	<i>Decentralisation and streamlining of the work of CSPO.—</i> Addition of institute in Appendix XXXXII of manual of office proceduring for purchase of stores by the Government Departments.	Government Resolution, I.E. & L. D., No. SPO. 1078/68520/(CSPO 892)/IND-6, dated 1st March 1979.
65	Exemption from paying security deposit against the purchases to be made form Stree Seva Sahakar Sangh Limited.	Government Circular, I.E. & L.D., No. SPO. 1079/72607/(CSPO Case No. 904)/IND-6, dated 17th March 1979.
66	<i>Directives reg. purchase and/or price preference to and reservation of purchase form SSI units, etc.—</i> To the State Government Undertakings including statutory bodies, etc.	Government Resolution, I.E. & L.D., No. SPO. 1079/82392/CSPO 10467/IND-6, dated 23rd July 1979.
67	Purchase of stationery required urgently by D.G.P. S., Bombay for general elections.	Government Resolution, I.E. & L. D., No. SPO. 1079/98466/(CSPO)/1129/IND-6, dated 3rd October 1979.
68	<i>Directives reg. purchase and/or price preference to and reservation of purchases form SSI Units, etc.—</i> To the State Government Undertakings including statutory bodies, etc.	Government Resolution, I.E. & L. D., No., SPO. 1079/110814/(CSPO-1191)/IND-6, dated 7th January 1980.
69	<i>Regarding purchase of Iron Safes</i>	Government Circular, I.E. & L.D., No. SPO. 1079/61647/(CSPO 1221) /IND-6, dated 18th February 1980.
70	Purchase of products of State Sector Undertakings under the Control of the Government of Maharashtra.	Government Circular, I.E. & L. D., No. SPO 1081/80867 (CSPO 1576)/ IND-6, dated the 28th January 1981.
71	Purchase of the Items—Bamboo Baskets and Trayed by the Government Departments/Offices, Public Sector Government Controlled/Aided Institutions form the artisans, their Co-operative Societies manufacturing this item under the Sanjay Gandhi Swavalamban Yojana.	Government Circular, I.E. & L.D., No. SPO. 1081/74869/(1865)/ IND-6, dated the 4th January 1982.
72	<i>Incidence of Sales Tax—</i> Scrutiny of Quotations	Government Circular, I.E. & L.D., No. SPO. 1079/103751/(1253)/IND-6, dated the 15th February 1982.
73	शासकीय कार्यालयांनी करावयाच्या हातमागाच्या कापडाच्या खरेदीबाबत.	शा. परिपत्रक, उ. ऊ. व का.वि., एसपीओ.१०८२/१९४२१२/ (२०५३) उद्योग-६, दिनांक नोव्हेंबर १९८२.
74	Marketing assistance to the units form Developing Areas.	Government Circular, I.E. & L.D., No. SPO. 1083/5733/IND-6, dated 3rd May 1983.
75	Use of Coir Matting, Coir furnishing by Government Departments, Public Sector Undertakings and the State Government controlled/aided Institutions.	Government Circular, I.E. & L.D., No. SPO. 1082/66559/(2132)/ IND-6, dated 21st October 1983.
76	<i>Directives reg. purchase and/or price preference to and reservation of purchases form SSI Units, etc.—</i> To the State Government Undertakings including Statutory Bodies, etc.	Government Resolution, I.E. & L.D., No. SPO. 1080/67309/(1273)/IND-6, dated 28th November 1983.

क्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
77	लघुउद्योजकांकरिता राखून ठेवण्यात आलेल्या खरेदीबाबत व त्यांना देण्यात येणाऱ्या किमती प्राधान्याबाबतची मार्गदर्शक तत्त्वे.— महाराष्ट्र शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय व सांविधिक संस्था यांचे माहितीसाठी आणि उचित कार्यवाहीसाठी.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. एसपीओ. १०८०/६७३०९/ (१२७३)/उद्योग-६, दिनांक २८ नोव्हेंबर १९८३.
78	Item exclusively reserved for purchase from Small Scale Industries.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1078/31069/(612)/IND-6, dated 15th June 1984.
79	Directives reg. purchase and/or price preference to and reservation of purchases from Small Scale Industrial Units, etc.—To the State Government Undertakings including statutory bodies, etc.	Government Circular, I. E. & L. D., No. SPO. 1084/28527/(2193)/IND-6, dated the 5th July 1984.
80	Government Purchase Programme.—Proposal for 50 per cent purchases on parallel Rate Contract with Maharashtra Small Scale Industries Development Corporation.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1084/29621/(2192)/IND-6, dated the 21st August 1984.
81	जुन्या बुर्घ्या/फर्निचर इत्यादींच्या दुस्तीचे/वितकामाचे काम मिळणेबाबत.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. एसपीओ. १०८४/२९९८१/ (२१९५) उद्योग-६, दिनांक १७ जानेवारी १९८५.
82	Directives reg. purchase and/or price preference to and reservation of purchases from Small Scale Industrial Units, etc.—To the State Government Undertakings including statutory bodies, etc.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1084/55839/(2255)/IND-6, dated 18th February 1985.
83	Directives reg. the purchase preference to the Small Scale Industrial Units from Maharashtra State.	Government Resolution, I. E. & L. D., No. SPO. 1083/12059/(2139)/IND-6, dated 30th March 1985.
84	केवळ लघुउद्योग घटकांकडून खरेदी करण्यासाठी राखून ठेवलेल्या बाबी.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. एसपीओ. १०८६/१०९३९५/ (२३६९) उद्योग-६, दिनांक ३० एप्रिल १९८६.
85	रसायने, औषधिद्रव्ये इत्यादी पुनरआवेष्टित (Repacking) करणाऱ्या नोंदणीकृत लघुउद्योगांना किंमत प्राधान्य सवलतीचा फायदा न देणे.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. एसपीओ. १०८६/११०३४२/ (२३६७)/उद्योग-६, दिनांक ५ मे १९८६.
86	विकास आयुक्त (उद्योग) व मध्यवर्ती भांडार खरेदी अधिकारी यांचेकडे नोंदणी करणाऱ्या ठेकेदारांकडून/पुरवठादारांकडून घ्यावयाची बयाणा रक्कम.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८५/१५८२६/ (२२६८)/उद्योग-६, दिनांक २९ जुलै १९८६.
87	भारतीय मानकसंस्था चिन्हीत (ISI Mark products) उत्पादित वस्तूंची खरेदी.	परिपत्रक, उ. ऊ. व का. वि. भांखसं. १३८६/११९४०४/ (२३७९)/उद्योग-६, दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८६.
88	लघुउद्योग घटकांकडून साहित्य भांडार खरेदी करताना त्यांच्याकडून घ्यावयाची प्रतिभूती ठेव (Security deposit).	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८५/१५८२६/ (२२६८) उद्योग-६, दिनांक १५ ऑक्टोबर १९८६.
89	लघुउद्योजकांसाठी आरक्षित ठेवलेल्या बाबींची खरेदी करताना खरेदी आणि/किंवा किंमत प्राधान्य देण्याबाबतची मार्गदर्शक तत्त्वे.— स्वायत्त संस्थेसह, शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय इत्यादींनी पाळवयाच्या सूचना.	परिपत्रक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. भांखसं. १०८५/ ४२५५९/(२३३०) उद्योग-६, दिनांक १० नोव्हेंबर १९८६.

परिशिष्ट चौथा—भाके

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
90.	शासकीय कार्यालयांना लागणाऱ्या कापडाची खरेदी	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. विभाग क्र. भांखसं. १०८६/१२४५७८/ (२४०४)/उद्योग-६, दिनांक १४ नोव्हेंबर १९८६.
91.	मे. दिपक इंडस्ट्रियल को-ऑप. सोसायटी, कुर्ला यांना शासकीय कार्यालयासाठी नवीन लाकडी फर्निचरचा पुरवठा करणे व जुने फर्निचर दुरुस्त करणेबाबतचे काम देण्याबाबत.	शासन परिपत्रक, उ. ऊ. व का. वि. क्र. एसपीओ. १०८५/३४१५२/ (२३४३)/उद्योग-६, दिनांक ७ एप्रिल १९८७.
92.	कारागृहामध्ये उत्पादित झालेल्या वस्तूंची शासकीय विभागातर्फे खरेदी.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८७/(२४००) ३१२५०२/उद्योग-६, दिनांक २६ ऑगस्ट १९८७.
93.	शासकीय महामंडळे, जिल्हा परिषदा स्वायत्त संस्था व इतर वैधानिक मंडळे, उपक्रम यांना लागणाऱ्या कापडाची खरेदी.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८६/३१८८५२/ (२४०४)/उद्योग-६, दिनांक ३० डिसेंबर १९८७.
94.	अपंग उत्पादित सडूच्या खरेदीबाबत	शासन परिपत्रक, उ. ऊ. व का. विभाग क्रमांक भांखसं. १०८६/ १४९८३०/उद्योग-६, दिनांक ३१ ऑगस्ट १९८८.
95.	केवळ लघुउद्योग घटकांकडून खरेदी करण्यासाठी राखून ठेवलेल्या बाबींची खरेदी.	शासन जापन, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८६/१२७५२०/ (२३६९)/उद्योग-६, दिनांक १७ सप्टेंबर १९८८.
96.	फेरो पेपर (Ferro paper) परिशिष्ट "क" मधून वगळून त्याचा समावेश परिशिष्ट "ब" मध्ये करण्याबाबत.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८९/३०१५४८/ (२५११)/उद्योग-६, दिनांक ३ जून १९८९.
97.	माजी सैनिक प्रशिक्षण-नि-उत्पादन केंद्र, सातारा येथे तयार होणाऱ्या वस्तू खरेदीबाबत.	शासन परिपत्रक, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८६/३२३३७७/ उद्योग-६, दिनांक १९ सप्टेंबर १९८९.
98.	बेडशीट्स, बॅण्डेज व गांज कापडाची खरेदी	शासन परिपत्रक, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १३८९/३३८७४६/ (२५४५)/उद्योग-६, दिनांक २४ जानेवारी १९९०.
99.	इन्डेमिन्टी बॉर्डेच्या आधारे ठेव परत करणेबाबत	शासन जापन, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८८/२०९४४५०/ (२५६८)/उद्योग-६, दिनांक १९ जुलै १९९०.
100.	शासकीय कार्यालयांनी करावयाच्या हातमागाच्या—यंत्रमागाच्या कापडाच्या खरेदीबाबत.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. एसपीओ. १०८५/३२८५४/ उद्योग-६, दिनांक १८ जुलै १९८५.
101.	शासकीय महामंडळे, जिल्हा परिषदा, स्वायत्त संस्था व इतर वैधानिक मंडळे, उपक्रम यांना लागणाऱ्या कापडाची खरेदी.	शासन निर्णय, उ. ऊ. व का. वि. क्र. भांखसं. १०८६/३१८८५२/ (२४०४)/उद्योग-६, दिनांक ३० डिसेंबर १९८७.
102.	Central Stores Purchase Organisation : Procedure for the purchase of stores through the—	Government Circular, Industries and Co-operative Department, No. SPO-2259/IND-II, dated 6th February 1959.
103.	Bed Sheets and Bandage cloth manufactured by Leprosy Institutions—Purchase of—	Government Resolution, I. & L. D., No. SPO.1059/ 21957-IND-III, dated the 11th April 1961.
104.	Exemption from payment of earnest money and security deposit to Maharashtra Small Scale Industries Development Corporation.	Government Memorandum, Industries and Labour Department, No. 1065/50213/Ind-III, dated 6th November 1965.
105.	Direct purchase of articles manufactured by Production Centres of Maharashtra State Khadi and Village Industries Board of Chandrapur.	Government Circular, Industries and Labour Department, No. SPO.1067/18940-IND-III, dated 15th March 1967.

परिशिष्ट बीहा—समाप्त

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	शासन निर्णय, क्रमांक व दिनांक (३)
106	महाराष्ट्र खादी आणि भ्रामोद्योग मंडळाच्या उत्पादन केंद्रांनी तयार केलेल्या साहित्याची परस्पर खरेदी.	दुरुस्ती पत्रक, उद्योग व कामगार विभाग क्र. एसपीओ. १०६७/६७३८५/उ-३, दिनांक २९ नोव्हेंबर १९६८.
107	भांडार खरेदी संघटना-करार करताना अवलंब करण्याची कार्यवाही.	शासन निर्णय, उद्योग व कामगार विभाग क्र. एसपीओ. १०६८/५१२३८/उद्योग-३, दिनांक २६ ऑगस्ट १९६८.
108	शासनाच्या कापडविषयक गरजा भागविणे-बेडशिट व बॅण्डेज कापडाची खरेदी.	शासन निर्णय, उद्योग व कामगार विभाग क्र. एस.पी.ओ. १०६८/६५२६५/उद्योग-३, दिनांक १८ डिसेंबर १९६८.
109	Purchase of Bandage and Gauge cloth for meetings Government's cloth requirements.	Government Circular, Industries and Labour Department, No. SPO.1071/39447/IND-I(B), dated 18th August 1971.
110	Purchase of the Item—Bamboo Baskets and Trays by the Government Deptts./Offices, Public Sector Undertakings and the State Government Controlled/Aided Institutions from the Artisans of their Co-operative Societies manufacturing this item under the Sanjay Gandhi Swavalamban Yojana.	Government Circular, Industries, Energy and Labour Department No. SPO.1081/74867/(1865)/IND-6, dated the 4th January 1982.
111	प्रमाणीकरण व गुण्यपद्धती (Standardization and quality system) यांचे संनियंत्रण करण्यासाठी राज्यपातळीवरील समितीची स्थापना करण्याबाबत.	शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. भांखसं. १३८७/३०१४२१/(२३७९)/उद्योग-६, दिनांक २१ एप्रिल १९८७.
112	महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळाने लघुउद्योग घटकांना बाजारपेठ उपलब्ध करून देण्याबाबत.	शासन जापन, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. भांखसं. १०८८/२०१९७९/उद्योग-६, दिनांक २१ डिसेंबर १९८८.
113	बेडशिटस बॅण्डेजचे व गॉज कापडाची खरेदी	शासन परिपत्रक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. भांखसं. १३८८/(२५२४)/उद्योग-६, दिनांक १५ डिसेंबर १९८९.

प्रति :

राज्यपाल यांचे सचिव.

मुख्य मंत्री यांचे सचिव.

सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहाय्यक.

प्रबंधक, मूळ न्यायशाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई/नागपूर/औरंगाबाद.

प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई/नागपूर/औरंगाबाद.

सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.

सचिव, महाराष्ट्र विधिमंडळ सचिवालय, मुंबई.

प्रबंधक, लोकायुक्त व उप लोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

सर्व विभागीय आयुक्त.

सर्व जिल्हाधिकारी

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.

सर्व मंत्रालयीन विभाग

मंत्रालयाच्या निरनिराळ्या विभागांखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख.

महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई.

महालेखापाल, लेखा परीक्षा, महाराष्ट्र-१, मुंबई.

महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर.

महालेखापाल, लेखा परीक्षा, महाराष्ट्र-२, नागपूर.

मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई ४०० ६१४.

अभिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.

आयुक्त, महानगरपालिका; मुंबई/पुणे/औरंगाबाद/नागपूर/सोलापूर/कोल्हापूर/ठाणे/पिंपरी-चिंचवड/कल्याण/अमरावती/नासिक

सर्व नगरपरिषदांचे मुख्य अधिकारी

विकास आयुक्त (उद्योग), मध्यवर्ती भांडार खरेदी अधिकारी, उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई ४०० ०३२.

सवस्य सचिव, महाराष्ट्र पोल्थुशन कंट्रोल बोर्ड, छत्रपती शिवाजी मार्केट बिल्डिंग, ४ था मजला, पलटन रोड, मुंबई ४०० ००१.

महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य जल परिवहन महामंडळ, वाहतूक भवन, डॉ. आनंदराव नायर मार्ग, मुंबई ४०० ००८.

अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य बीज मंडळ, हांगकांग बिल्डिंग, महात्मा गांधी मार्ग, मुंबई ४०० ००१.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक व गुंतवणूक महामंडळ (सिकॉम), निर्मल बिल्डिंग, १ला मजला, नरीमन पॉईंट, मुंबई ४०० ००२१.

व्यवस्थापकीय संचालक, कोकण विकास महामंडळ, बॉर्डन हाऊस, ५ वा मजला, सर पी. एम. रोड, मुंबई ४०० ००१.

व्यवस्थापकीय संचालक, मराठवाडा विकास महामंडळ, विकास भवन, डॉ. राजेंद्रप्रसाद मार्ग, औरंगाबाद ४३१, ००१.

व्यवस्थापकीय संचालक, पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ, कुबेरा चेंबर्स, रेडक्रॉस हाऊस, संचेती हॉस्पिटलजवळ, डॉ. राजेंद्रप्रसाद रोड, पुणे ४११ ००५.

व्यवस्थापकीय संचालक, विदर्भ विकास महामंडळ, महाजन बिल्डिंग, मेन रोड, सितावडी, नागपूर-१२.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वस्त्रोद्योग महामंडळ, लोटस हाऊस, ३३-ए, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई ४०० ०२०.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक महामंडळ, प्लॉट नं. २१४, बँकवे रेकलेमेशन, रहेजा सेंटर, १३ वा मजला, नरीमन पॉईंट, मुंबई ४०० ०२१.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ, "कृपानिधी" ९, बालाचंद हिराचंद मार्ग, बेलार्ड इस्टेट, मुंबई ४०० ०३८.

अध्यक्ष, महाराष्ट्र पेट्रोकेमिकल्स कॉर्पोरेशन, द्वारा—"सिकॉम", निर्मल बिल्डिंग, नरीमन पॉईंट, मुंबई ४०० ०२१.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ, ६-ए, नवाब ले-आऊट, टिळक नगर, अमरावती रोड, नागपूर-१०.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य जैती महामंडळ, ३७०, भाबुडी, सेनापती ब्रापट मार्ग, पुणे ४११ ०१६.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बजार महामंडळ, प्लॉट नं. बी, सर्व्हे नंबर ५८३, मार्केट यार्ड, गुलटेकडी, पुणे ४११ ००९.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वस्तुव्यवसाय विकास महामंडळ, एम. के. एम. इंटरनॅशनल हाऊस, १७८, बँकवे रेकलेमेशन, बी. एम. चिनाय मार्ग, मुंबई ४०० ०२०.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य तेलबिया, वाणिज्य आणि उद्योग महामंडळ, २०१, जॉली भवन क्रमांक २, २रा मजला, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई ४०० ०२०.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र अग्नीकल्चर फॅटिलायझर प्रमोशन महामंडळ (गॅस्को), चिस्ली भवन, ६ वा मजला, दिनशा बाज्या मार्ग, मुंबई ४०० ०२०.

- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, मेंढी फार्म, गीखले नगर, पुणे ४११ ०१६.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विधाने महामंडळ, फ्लॉट नंबर ८, शास्त्रीनगर, पी.एन.नंबर १९, अमनखान फ्लॉट, अकोला ४४४ ००१.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ, एम.एस.एच.सी. कॉम्प्लेक्स, सुत गिरणीमार्ग, उमर रोड, नागपूर ४४० ००९.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वीजमार्ग महामंडळ, बाशानी चेंबर्स, १ ला मजला, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई ४०० ०२०.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, राजन हाऊस, ३ रा मजला, सेंचुरी बाजारजवळ, प्रभादेवी, मुंबई ४०० ०२८.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र भूविकास महामंडळ, न्यू अॅडमिनिस्ट्रेटिव्ह बिल्डिंग, अॅग्रीकल्चर कॉलेज कंपाऊंड, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ००५.
- उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र गृहनिर्माण प्रादेशिक विकास प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, कलानगर, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र सिंचन विकास महामंडळ, न्यू अॅडमिनिस्ट्रेटिव्ह बिल्डिंग, अॅग्रीकल्चर कॉलेज कंपाऊंड, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ००५.
- व्यवस्थापकीय संचालक, हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळ, आचार्य दोंडे मार्ग, परळ, मुंबई ४०० ०१२.
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, महाकाली मार्ग, मरोल, अंधेरी (पूर्व), मुंबई ४०० ०१३.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र शहर आणि उद्योग विकास महामंडळ (सिडको), २ रा मजला, निर्मल बिल्डिंग, नरीमन पॉइंट, मुंबई ४०० ०२१.
- महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (BMRDA), गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य गृहनिर्माण महामंडळ, एन.सी.सी. नेहरू मेमोरियल हॉल, ४-ए, डॉ. बांबेडकर मार्ग, पुणे ४११ ००१.
- महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र पोलीस हाऊसिंग व कल्याण महामंडळ, एन.सी.सी. बॅरक क्रमांक १३, दिनवाडी बाच्छा रोड, मुंबई ४०० ०२०.
- सदस्य-सचिव, महाराष्ट्र पाणीपुरवठा व जलनिःसारण मंडळ, ४ था मजला, एक्सप्रेस टॉवर, नरीमन पॉइंट, मुंबई ४०० ०२१.
- महाव्यवस्थापक, महात्मा फुले याभासबर्ग विकास महामंडळ, जूहू सुप्रीम शॉपिंग सेंटर, गुलमोहर क्रॉस रोड नं. १, जे.व्ही.पी.डी. स्कीम (इतर), विलेपार्ले (प.), मुंबई ४०० ०४९.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, सी.डी.ओ. बॅरक क्रमांक ९, योगशेखरजवळ, मादाम कामा मार्ग, मुंबई ४०० ०२०.
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ, बालरक्षक विद्यालय, १९/२१, मनोहरदास मार्ग, मुंबई ४०० ००१.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, आदिवासी विकास संकुल, न्यू अॅडमिनिस्ट्रेशन बिल्डिंग, २ रा मजला, रमाबाई आंबेडकर गर्ल्स स्कूलजवळ, जुना आधा रोड, नाशिक-२.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य चर्मोद्योग विकास महामंडळ, बॉम्बे लाईफ बिल्डिंग, ४५, वीर नरीमन मार्ग, ५ वा मजला, मुंबई ४०० ०२३.
- व्यवस्थापकीय अधिकारी, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, एक्सप्रेस टॉवर, नरीमन पॉइंट, मुंबई ४०० ०२०.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, फिल्मसिटी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई ४०० ०६५.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, अभ्यंकर नगर, नागपूर ४४० ०१०.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र विदेश सेवा योजन व निर्यात प्रचालन महामंडळ (MOPEC), एक्स.के. बिल्डिंग, २ रा मजला, नरोत्तम मोरारजी मार्ग, बॅलॉर्ड इस्टेट, मुंबई ४०० ०३८.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ, ९ वा मजला, न्यू एक्ससेलसियर बिल्डिंग, अमृत केशव नायक मार्ग, मुंबई ४०० ००१.
- व्यवस्थापकीय संचालक, कोल्हापूर चित्रनगरी महामंडळ लिमिटेड, मौजे मोरेवाडी, तालुका करवीर, पो. बॉ. क्र. ३२०, कोल्हापूर ४१६ ००२.
- व्यवस्थापकीय संचालक, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ, बिल्डिंग क्र. ५, व्ही. आर. देसाई रोड, आम्राव नगर क्र. २, अंधेरी (प.), मुंबई ४०० ०५८.
- व्यवस्थापकीय संचालक, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ, जूहू सुप्रीम शॉपिंग सेंटर, गुलमोहर क्रॉस रोड नं. ९, जे.व्ही.पी.डी. स्कीम (उत्तर), विलेपार्ले (प.), मुंबई ४०० ०४९.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य हातमाग सहकारी संघ (MHATEX), १ ला मजला, बाशानी चेंबर्स, ४७, सर विठ्ठलदेव ठाकरसी मार्ग, मुंबई ४०० ०२०.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी विक्री संघ, कनमूर हाऊस, नरशी बाया स्ट्रीट, मसजिद बंदर, मुंबई ४०० ००९.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कापूस उत्पादक खरेदी-विक्री संघ, गौतम बिल्डिंग, झकेरिया बंदर रोड, शिवडी, मुंबई ४०० ०१५.
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य तेलबिया उत्पादक सहकारी संघ, २४, रामदास कॉलनी, पो. बॉ. क्र. १०४, शिला पेठ, जळगाव ४२५ ००१.
- सदस्य-सचिव व संचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास संस्था (MEDA), न्यू कामानी चेंबर्स, रामजीभाई कामानी मार्ग, बॅलॉर्ड इस्टेट, मुंबई ४०० ०३८.
- संचालक, महाराष्ट्र अॅडमिनिस्ट्रेशन (MIDA), राजभवन कॉम्प्लेक्स, बॅनर रोड, पुणे ४११ ००७.
- संचालक, हाफकिन इन्स्टिट्यूट फॉर ट्रेनिंग रिसर्च अॅण्ड टेस्टिंग, आचार्य दोंडे मार्ग, परेल, मुंबई ४०० ०१२.
- वेलफेअर कमिशनर, महाराष्ट्र लॅडर वेलफेअर बोर्ड, मुंबई गिरणो कामगार क्रीडा भवन, सेनापती वापट मार्ग, बॅलॉर्ड इस्टेट, मुंबई ४०० ०३०.
- उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागातील सर्व कार्यासने.